

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
Σχολή Κοινωνικών Και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ»
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ
«ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ:
Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Κοτσιμπού Άννα

Επιβλέπων: Τζιφάκης Νικόλαος

ΚΟΡΙΝΘΟΣ

ΜΑΙΟΣ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Σελίδες

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ.....	4
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	6
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1 ^ο	
1. <u>Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΜΒΑΣΗ</u>	13
1.1 ΟΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ 11 ^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ	13
1.2 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ BUSH ΓΙΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	14
1.3 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	16
1.4 Η ΝΑΤΟΪΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ 11 ^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ	20
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2 ^ο	
2. <u>Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΟΥ GEORGE W. BUSH</u>	
2.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΓΕΙΤΟΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΤΟΥ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	24
2.2 ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	26
2.3 Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΑΜΠΟΥΛ	29
2.4 Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΒΟΝΝΗΣ	31
2.5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ Η. Π. Α	34
2.6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ANACONDA	35
2.7 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	37
2.8 Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ISAF ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	38
2.9 ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ (<i>PROVINCIAL RECONSTRUCTION TEAM</i>).....	40
2.10 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΑΦΓΑΝΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ	42
2.11 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΠΟ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ	47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

3. Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ ΒΑΡΑΚ ΟΒΑΜΑ

3.1 ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ ΟΒΑΜΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ	48
3.2 ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΟΒΑΜΑ 2009 ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	50
3.3 ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΜC CHRYS TAL (ΜC CHRYS TAL APPROACH)	52
3.4 ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ	54
3.5 ΘΑΝΑΤΟΣ ΒΙΝ ΛΑΔΕΝ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ	56
3.6 ΑΠΕΜΠΛΟΚΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ	58

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	59
-------------------	----

Συγκριτική ανάλυση πολιτικής αμερικανικών κυβερνήσεων.....	65
--	----

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΓΓΛΟΓΛΩΣΣΗ.....	67
ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΣΗ.....	83

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

Η. Π. Α.	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Ε. Α. Δ. Α	Ενδιάμεση Αρχή Διοίκησης Afghanistan
Μ. Κ. Ο.	Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
Ο. Η. Ε.	Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών
Σ. Α.	Συμβούλιο Ασφαλείας
ACBAR	Agency Coordination Body for Afghan Relief
ANA	Afghan National Army
ANP	Afghan National Police
ANSF	Afghan National Special Forces
ARWG	Afghan Reconstruction Working Group
BAAG	British Agencies Afghanistan Group
CAS	Close Air Support
CENTCOM	Central Command
CFLCC	Combined Forces Land Component Command
CIA	Central Intelligence Agency
CJTF	Combined Joint Task Force
CP	Central Corps
CSC	Committee of Security Council

CSR	Combat Search and Rescue
FGO	Fund for Government Operations
ISAF	International Security Assistance Force
NATO	North Atlantic Treaty Organization
OEF	Operation Enduring Freedom
OMCA	Office of Military Cooperation - Afghanistan
PRT	Provincial Reconstruction Team
SFG	Special Forces Group
SOF	Special Operation Forces
SOCOM	United States Special Operation Command
UN	United Nations
UNAMA	United Nations Mission in Afghanistan
UNDP	United Nations Development Program
UNSC	United Nations Security Council
USA	United States of America
USAID	United States Agency for International Development
WTC	World Trade Center

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα διπλωματική εργασία μελετά την απόφαση της διεθνούς κοινότητας για επέμβαση στη χώρα του Αφγανιστάν το 2001, το χρονικό του πολέμου που έλαβε χώρα στην περιοχή καθώς και τις πολιτικά καθοδηγούμενες στρατιωτικές επιχειρήσεις που αναπτύχθηκαν από το 2001 έως και το 2013, εξυπηρετώντας την ανάγκη εντοπισμού και καταστολής της τρομοκρατικής οργάνωσης Al-Qaeda και του καθεστώτος των Taliban. Πρόκειται λοιπόν, για μια εργασία έρευνας και καταγραφής καθώς περιγράφονται αναλυτικά οι τρεις βασικοί άξονες που αναφέρθηκαν παραπάνω. Σκοπός της εκπόνησής της παρούσας μελέτης είναι να εξετάσει το αν και σε ποιο βαθμό υπήρξε αποτελεσματική η επέμβαση και η γενικότερη δράση, που αναπτύχθηκε στην περιοχή του Αφγανιστάν από τις αμερικανικές και συμμαχικές δυνάμεις. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε, από τις διαδοχικές αμερικανικές κυβερνήσεις, στην υπό εξέταση περιοχή θα εξετασθεί στη βάση μιας ευρύτερης πολιτικής ανάλυσης. Συγκεκριμένα, για την εξαγωγή του ζητούμενου συμπεράσματος, παρακάτω θα γίνει εκτενής ανάλυση των στόχων που είχαν τεθεί από τις εκάστοτε αμερικανικές κυβερνήσεις και τη διεθνή κοινότητα, καθώς επίσης και των επιχειρήσεων που έλαβαν χώρα στη περιοχή του Αφγανιστάν και των αποτελεσμάτων που προέκυψαν από αυτές. Τέλος, η μελέτη θα προσεγγίσει τις στρατηγικές επιλογές που υιοθετήθηκαν για την περιοχή, από τον Barack Obama και τον προκάτοχό του, George Bush, στη βάση μιας συγκριτικής πολιτικής ανάλυσης των δύο.

Συνολικά λοιπόν η διατριβή που αναπτύσσεται παρακάτω, δείχνει ότι η αμερικανική επέμβαση στο Αφγανιστάν, ενώ πέτυχε ορισμένους από τους αμερικανικούς πολιτικούς στόχους, που προέκυψαν μετά την 11^η Σεπτεμβρίου, δεν κατάφερε να υλοποιήσει τον ευρύτερο στόχο, ο οποίος ήταν η καταπολέμηση της τρομοκρατίας και η δημιουργία ενός κλίματος διευρυμένης ασφάλειας στο διεθνές πεδίο.

ΛΕΞΕΙΣ-ΚΛΕΙΔΙΑ: Αφγανιστάν, Η.Π.Α, 11^η Σεπτεμβρίου, τρομοκρατία, πόλεμος

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η 11^η Σεπτεμβρίου αποτέλεσε την ημερομηνία σταθμό στην ιστορία της τρομοκρατίας. Οι τρομοκρατικές επιθέσεις που έπληξαν την καρδιά των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής αναζωπύρωσαν τις προσπάθειες της διεθνούς κοινότητας για πάταξη της τρομοκρατίας, ανοίγοντας ένα νέο κεφάλαιο στην ιστορία, αυτό του Πολέμου κατά της Τρομοκρατίας (*War on Terror*). Οι οργανωμένες επιθέσεις από την τρομοκρατική οργάνωση Al-Qaeda¹, έκαναν επιτακτική την ανάγκη για καταπολέμηση της δραστηριότητας της. Σε αυτή λοιπόν τη βάση, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, λίγες ημέρες μετά τα τραγικά γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, αποφάσισαν την επέμβαση στη χώρα εκείνη που υπέθαλπε και υποστήριζε τις ενέργειες της εν λόγω οργάνωσης, το Αφγανιστάν. Ο Οργανισμός του Βορειοανατολικού Συμφώνου (*NATO*) και ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (*OHE*) δήλωσαν την απόλυτη συμφωνία τους με την απόφαση του αμερικανού Προέδρου George Bush, υποστηρίζοντας την επέμβαση στη βάση της καταπολέμησης της τρομοκρατίας.

Ο εντοπισμός του αρχηγού της οργάνωσης, Osama Bin Laden, επετεύχθη το 10^ο χρόνο παρουσίας και προσπαθειών των αμερικανικών και συμμαχικών δυνάμεων στο αφγανικό έδαφος. Στη διάρκεια αυτών των ετών οι δυτικές δυνάμεις σε συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, παράλληλα με τις στρατιωτικές τους δράσεις, που στόχο είχαν την εκδίωξη των Taliban, ανέπτυξαν και εργαλεία εγκατάστασης της δημοκρατίας στο Αφγανιστάν. Αξίζει να σημειωθεί ότι από το 2001 έως και το 2013 εφαρμόστηκαν ποικίλοι στρατιωτικοί σχεδιασμοί και σχεδιασμοί ανάπτυξης, ανοικοδόμησης και εκδημοκρατισμού του Αφγανιστάν. Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι στην εν λόγω προσπάθεια σημαντική συμμετοχή είχε και η φιλοδυτική εγκατασταθείσα αφγανική κυβέρνηση, σε επίπεδο δημιουργίας κρατικών υποδομών καθώς και παροχής συνθηκών ασφάλειας στους κατοίκους της υπό εξέταση περιοχής.

¹ Πρόκειται για μια τρομοκρατική ισλαμική οργάνωση, η οποία ιδρύθηκε το 1980 από τον Osama Bin Laden. Ξεκίνησε ως υποστηρικτής των μουσουλμάνων που αγωνίζονταν κατά της Σοβιετικής Ένωσης κατά τη διάρκεια του πολέμου στον Αφγανιστάν. Με την πάροδο του χρόνου, η Al-Qaeda συγχωνεύτηκε με αρκετές ισλαμικές οργανώσεις ίδιου χαρακτήρα, διαπράττοντας πολλές τρομοκρατικές επιθέσεις σε διάφορες χώρες με ενέργειες που κρίθηκαν εγκληματικές. (Encyclopedia Britannica, "Islamic Militant Organization")

Ωστόσο, παρά τις συντονισμένες προσπάθειες που αναπτύχθηκαν στο Αφγανιστάν από μέρους της διεθνούς κοινότητας και της νέας αφγανικής κυβέρνησης, δεν δημιουργήθηκαν οι κατάλληλες συνθήκες ώστε να αποχωρίσουν οι δυτικές δυνάμεις. Αντιθέτως, εξακολουθούν να διατηρούν την παρουσία τους στην περιοχή και το Αφγανιστάν να αποτελεί ακόμη εμπόλεμη ζώνη. Σύμφωνα με δήλωση του πλανητάρχη Barack Obama, οι στρατιωτικές δυνάμεις, προβλέπεται να έχουν απομακρυνθεί από την περιοχή μέχρι το 2024.

Η επέμβαση αυτή εξελίχθηκε σε μια μακροχρόνια διαμάχη ανάμεσα στους Αμερικανούς και τους Αφγανούς, γεγονός που είχε αρνητικές επιπτώσεις και για τις δύο μεριές. Για πρώτη φορά, οι Αμερικανοί έκαναν λόγο για μακροχρόνιο πόλεμο (Long War). Ο μακροχρόνιος αυτός πόλεμος, από την μεριά των αμερικανών δεν θα έφτανε στο τέλος του αν δεν εκπληρωνόντουσαν οι στόχοι τους. Ένας από τους στόχους του αμερικανού Προέδρου Bush ήταν όπως αρχικά ανακοίνωσε, η σύλληψη του ηγέτη της Al-Qaeda, Osama Bin Laden και κάποιων υψηλόβαθμων μελών της εν λόγω οργάνωσης, έτσι ώστε να δικαιωθούν για την τραγωδία που έζησαν οι αμερικανοί πολίτες την 11^η Σεπτεμβρίου και να τιμωρηθούν οι ιθύνοντες. Για να καταπολεμήσουν την τρομοκρατία στόχευαν επίσης και στην κατάρρευση του καθεστώτος των Taliban, διότι επέτρεπαν τη σύσταση τέτοιου είδους οργανώσεων, όπως η Al-Qaeda. Μόλις το 2011, εκπληρώθηκε ο πρώτος στόχος των Αμερικανών, αφού εντόπισαν και σκότωσαν τον Osama Bin Laden αλλά ο δεύτερος στόχος δεν εκπληρώθηκε ποτέ.

Η αναποτελεσματικότητα της επέμβασης αυτής έγινε φανερή αμέσως μετά το θάνατο του ηγέτη της Al-Qaeda, καθώς συνέχισε να διαπράττει τρομοκρατικές επιθέσεις και μετά το θάνατό του αρχηγού της. Σε σχετική δήλωση της οργάνωσης, γίνεται αντιληπτή η οργή προς τον Αμερικανικό λαό². Οι αμερικανοί στρατιώτες, όλα τα χρόνια που πολεμούσαν, δεν κατάφεραν να αποδυναμώσουν και να συντρίψουν το καθεστώς των Taliban. Ουσιαστικά δεν κατάφεραν να φέρουν εις πέρας τον σκοπό για τον οποίο ξεκίνησε ο πόλεμος αυτός. Οι Taliban συνεχίζουν να έχουν δύναμη και στρατό που πολεμάει για το καθεστώς τους. Αυτό συνεπάγεται τη μη επίτευξη του αρχικού σκοπού

² Στην δήλωση αναφέρεται ότι: «Αυτό (το αίμα του Osama Bin Laden) θα παραμείνει, με την άδεια του Αλλάχ, μία κατάρα θα κατατρέχει τους Αμερικανούς και τους πράκτορές τους και θα τους κυνηγά μέσα και έξω από τις χώρες τους». (BBC NEWS, 2011).

των ΗΠΑ, NATO και των Ηνωμένων Εθνών, για καταπολέμηση της τρομοκρατίας άρα και αποτυχία της επιχείρησης “*Enduring Freedom*”. Το καθεστώς των Taliban δεν έπαυε να είναι ισχυρό καθώς συνέχισαν να αγωνίζονται για την υπεράσπιση της πατρίδας τους. Άλλωστε, το ότι η τρομοκρατία εξακολουθεί να αποτελεί απειλή για την κοινωνία, καταδεικνύει το γεγονός ότι η εφαρμογή των πολιτικών σχεδιασμών που αναπτύχθηκαν από τις εκάστοτε κυβερνήσεις και πολιτικά πρόσωπα, δεν λειτούργησαν στον προσδοκώμενο βαθμό.

Ο οικονομικός απολογισμός από την αρχή της επέμβασής των ΗΠΑ μέχρι και σήμερα είναι τεράστιος. Σύμφωνα με έρευνα των Financial Times, το ποσό έχει ξεπεράσει το 1 τρισεκατομμύριο δολάρια. Αξιοσημείωτο είναι ότι το 80 % του παραπάνω ποσού έχει δαπανηθεί από τον νυν Πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, Barack Obama, ο οποίος ανέλαβε την επέμβαση αμέσως μετά την εκλογή του ως Πρόεδρος, το 2008 (Dyer and Sorvino, 2014). Εκτός από την οικονομική επιβάρυνση που δέχτηκαν οι αμερικανοί πολίτες, ακόμη πιο σημαντικό θεωρείται το ζήτημα της απώλειας χιλιάδων αμερικανών στρατιωτών. Βέβαια οι απώλειες ήταν ακόμη περισσότερες για τους Taliban και όσους εντάχθηκαν να πολεμήσουν για το αφγανικό κράτος. Ο Obama, με δήλωση του το 2013, έδωσε την υπόσχεση ότι όλοι οι στρατιώτες που εμπλέκονται στην επέμβασή αυτή, θα επιστρέψουν σύντομα στις ΗΠΑ. Η διακήρυξη της λήξης του πολέμου ήταν η σημαντικότερη απόφαση που λήφθηκε από τον Πρόεδρο Barack Obama τον Δεκέμβριο του 2014, δηλώνοντας ότι: «*Ο πιο μακροχρόνιος πόλεμός μας θα λάβει τέλος με υπεύθυνο τρόπο*». (United States Department of State, 2014)

Η παρούσα διπλωματική εργασία αναπτύσσεται σε τρία κεφάλαια, τα οποία αποτελούνται από επιμέρους υποενότητες. Όσον αφορά το πρώτο κεφάλαιο, γίνεται εκτενής ανάλυση του γεγονότος που οδήγησε στη λήψη της απόφασης για την, αμερικανικής καθοδήγησης, διεθνή επέμβαση στο Αφγανιστάν το 2001 καθώς και των αποφάσεων που την νομιμοποιούσαν. Ειδικότερα, ο Πρόεδρος των Η.Π.Α. George Bush, για να αντιμετωπίσει τις τρομοκρατικές επιθέσεις που δέχτηκαν οι Η.Π.Α., στην Νέα Υόρκη και στην Ουάσιγκτον, την 11^η Σεπτεμβρίου 2001, αποφάσισε να επέμβει στο Αφγανιστάν. Στόχος του G. Bush ήταν να βάλει τέλος στην τρομοκρατία, εξαρθρώνοντας το τρομοκρατικό δίκτυο της οργάνωσης Al-Qaeda, η οποία κατέστη υπεύθυνη για τα τραγικά γεγονότα και τις καταστροφές με τις οποίες βρέθηκε αντιμέτωπη η Αμερική.

Παράλληλα, αναφέρεται το ψήφισμα το οποίο υιοθέτησε το Κογκρέσο, στη βάση του οποίου δόθηκε στον Αμερικανό Πρόεδρο, κάθε νόμιμο δικαίωμα να εναντιωθεί με οποιαδήποτε μέσο προς τον κύριο υπαίτιο των επιθέσεων. Στη συνέχεια του κεφαλαίου, γίνεται αναφορά στους στρατιωτικούς σχεδιασμούς που αναπτύχθηκαν για την διεκπεραίωση των τεσσάρων φάσεων της επονομαζόμενης «Επιχείρησης Διαρκούς Ειρήνης» (*Operation Enduring Freedom*), που θα λάμβανε χώρα στο Αφγανιστάν. Τέλος, αναλύονται οι αποφάσεις που έλαβαν σχετικά, ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών και το ΝΑΤΟ. Οι εν λόγω αποφάσεις αφορούσαν την καταδίκη της τρομοκρατικής ενέργειας της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, δηλώνοντας παράλληλα και θέτοντας νομική βάση για στήριξη της αμερικανική απόφασης για επέμβαση στο Αφγανιστάν, με σκοπό την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, γίνεται περιγραφή της πολιτικής που υιοθέτησε ο τότε Αμερικανός Πρόεδρος George Bush. Η ανάπτυξη συνεργασίας με τα γειτονικά κράτη τέθηκε ως πρωταρχικό θέμα για τον στρατηγικό σχεδιασμό της επέμβασης, εφόσον έπρεπε να δοθούν άδειες από τις γειτονικές χώρες για την εξασφάλιση δικαιωμάτων πτήσης και προσγείωσης σε αυτές. Τα κράτη που βρίσκονται βόρεια του Αφγανιστάν, δέχτηκαν την εναέρια πτήση και προσγείωση των αμερικανικών αεροπλάνων στις περιοχές τους και δήλωσαν συνοδοιπόροι στην απόφαση επέμβασης στο Αφγανιστάν. Σημαντικό ρόλο σε αυτή την απόφαση διαδραμάτισε το γεγονός ότι μερικά από τα βόρεια γειτονικά κράτη του Αφγανιστάν είχαν γίνει μέλη σε ένα πρόγραμμα, που αποσκοπούσε στη διατήρηση της ειρήνης στο ΝΑΤΟ. Από την άλλη μεριά, αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι το Ιράν ενώ βρισκόταν σε αντιπαράθεση με το Αφγανιστάν δεν δέχτηκε τους όρους των Αμερικανών, ενώ το Πακιστάν τους αποδέχτηκε. Στη συνέχεια του κεφαλαίου, παρουσιάζεται λεπτομερώς το χρονικό του πολέμου, μεταξύ των δυτικών δυνάμεων και των Taliban, από τις 7 Οκτωβρίου 2001 που έγινε η πρώτη επίθεση. Ταυτόχρονα, στο κείμενο που ακολουθεί, αναπτύσσονται οι στρατηγικές αποφάσεις των αξιωματικών των Ειδικών Δυνάμεων, που οδήγησαν στην εισβολή στην Καμπούλ και στη νίκη των αμερικανικών δυνάμεων εναντίον των Taliban, η οποία όμως, όπως αναλύεται και στην αντίστοιχη ενότητα, δεν τους οδήγησε άμεσα, στον υπαίτιο της τραγικής ημέρας της 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Στην ενότητα που ακολουθεί, γίνεται λόγος για την συμφωνία της Βόννης, η οποία στόχο είχε την εφαρμογή προσωρινών ρυθμίσεων στο εσωτερικό του Αφγανιστάν. Επιπλέον, παρουσιάζεται εκτενώς η επονομαζόμενη «Επιχείρηση Anaconda» καθώς

επίσης και τα στοιχεία εκείνα που συνθέτουν την αποτίμηση όλων των επιχειρησιακών δραστηριοτήτων που έλαβαν χώρα στην περιοχή. Στο ίδιο κεφάλαιο, υπογραμμίζεται και η δράση της Διεθνούς Δύναμης Αρωγής για την Ασφάλεια (*International Security Assistance Force*) καθώς και των Επαρχιακών Ομάδων Ανασυγκρότησης (*Provincial Reconstruction Team*), οι οποίες παρείχαν ασφάλεια στην περιοχή του Αφγανιστάν. Στο τέλος του δεύτερου κεφαλαίου, αναπτύσσεται το ζήτημα της εκπαίδευσης του αφγανικού στρατού από τις δυνάμεις της διεθνούς κοινότητας και υπογραμμίζεται η χρηματοδότηση που προσφέρθηκε μέσω Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Όσον αφορά τις Μ. Κ. Ο., να σημειωθεί ότι αν και παρουσίασαν και αυτές με τη σειρά τους σημαντικό ενδιαφέρον σε επιχειρησιακό επίπεδο, αναπτύσσοντας δραστηριότητες στον τομέα παροχής βοήθειας στα εσωτερικά της υπό εξέταση χώρας, η δράση τους φάνηκε να χαρακτηρίζεται από τους ίδιους τους πολίτες ως αναποτελεσματική, λόγω της ασαφούς φύσης των δραστηριοτήτων τους.

Το τρίτο και τελευταίο κεφάλαιο, του κυρίως μέρους, αυτής της διπλωματικής εργασίας είναι αφιερωμένο στην πολιτική που υιοθέτησε και εφήρμοσε ο νέος αμερικανός Πρόεδρος Barack Obama, από το 2008 και έπειτα, στο Αφγανιστάν. Όπως ο προκάτοχός του, έτσι και ο Obama, ως στόχο είχε θέσει την αποδυνάμωση της τρομοκρατικής οργάνωσης Al-Qaeda, καθώς θεωρούταν πως αποτελεί διεθνή απειλή για τρομοκρατικές ενέργειες. Μάλιστα, το 2008 που ανέλαβε και την Προεδρία, υπήρξε μια δύσκολη χρονιά για την Αμερική και ειδικά για τους μισθοφόρους που βρίσκονταν στο Αφγανιστάν, αφού ήταν η πιο θανατηφόρα χρονιά από την αρχή της επέμβασης. Στη βάση λοιπόν ότι η απειλή είναι υπαρκτή, αποφασίστηκε από την κυβέρνησή του, η στρατιωτική ενίσχυση στο Αφγανιστάν (Wahabuddin, 2010). Στην επόμενη ενότητα, σε συνέχεια της προηγούμενης, γίνεται λόγος για την προσέγγιση του Mac Chrystal, ο οποίος υποστήριξε ότι το κύριο χαρακτηριστικό του πολέμου στο Αφγανιστάν εντοπίζεται στην πολιτική μάχη και όχι τόσο σε στρατιωτικό επίπεδο. Στη συνέχεια, αναπτύσσεται μια ενότητα στην οποία περιγράφεται ο εντοπισμός του υπαίτιου για τις τρομοκρατικές επιθέσεις Osama Bin Laden και η ανακοίνωση του θανάτου του από τους αμερικανούς στρατιώτες στο Πακιστάν. Στο τελευταίο μέρος εξετάζεται το ζήτημα της απεμπλοκής από τον πόλεμο.

Στη βάση λοιπόν της αξιολόγησης όλων των κεφαλαίων που αναπτύχθηκαν και των στοιχείων που συλλέχθηκαν, εξήχθησαν συμπεράσματα αναφορικά με την

αποτελεσματικότητα της επέμβασης και τον βαθμό επίτευξης των πολιτικών στόχων. Συγκεκριμένα, στα συμπεράσματα που παρατίθενται παρακάτω αναφέρεται το γεγονός ότι η σημασία που δόθηκε από την πλευρά των Αμερικανών και γενικότερα της διεθνούς κοινότητας, όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ήταν πολύ ισχυρή και αξιοσημείωτη. Στην προσπάθειά τους να αντιμετωπίσουν και να τιμωρήσουν τους υπαίτιους για τις πράξεις που έγιναν στις 11 Σεπτεμβρίου το 2001, ο πρώην Πρόεδρος της Αμερικής George Bush αλλά και ο νυν Πρόεδρος Barack Obama, έπεισαν το ΝΑΤΟ και τα Ηνωμένα Έθνη ότι πρόκειται για ένα θέμα το οποίο αφορά όλους. Όπως αναλύεται στις συμπερασματικές τοποθετήσεις παρακάτω, το γεγονός της στήριξης από τους προαναφερθέντες διεθνείς οργανισμούς, προσέφερε μεγαλύτερη ευελιξία κινήσεων στις αμερικανικές και συμμαχικές δυνάμεις, με αποτέλεσμα να επιτύχουν μέρος των στόχων που είχαν τεθεί. Ωστόσο, να σημειωθεί ότι το κόστος για την επίτευξη αυτών των πολιτικών στόχων είχε μεγάλο αντίκρισμα σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Παράλληλα, αναπτύσσονται οι λόγοι για τους οποίους η επέμβαση απεδείχθη ανεπιτυχής σε ένα γενικότερο πλαίσιο αξιολόγησής της. Τέλος, παρατίθεται μια συγκριτική ανάλυση της πολιτικής που χρησιμοποίησε ο George Bush και ο Barack Obama κατά τη διάρκεια της επέμβασης των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΜΒΑΣΗ

Στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001, οι διεθνείς σχέσεις περιήλθαν σε μια νέα εποχή, θέτοντας τη διεθνή ασφάλεια αντιμέτωπη με νέες απειλές και προκλήσεις (Barat, 2014). Την ημέρα εκείνη, πυροδοτήθηκε η έναρξη μιας εποχής κρίσης, αναστάτωσης καθώς και στρατικοποίησης της αμερικανικής κοινωνίας (Chossudovsky, 2012). Οι τρομοκρατικές επιθέσεις, που στόχο είχαν τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, αποτέλεσαν το εφαλτήριο για την διακήρυξη του «Πολέμου κατά της τρομοκρατίας», από τον τότε Πρόεδρο των Η. Π. Α, George Bush (O'Brien, 2011). Οι συγκεκριμένες επιθέσεις, όπως αναφέρει και ο Ντόκος (2008) μετέτρεψαν μέσα σε λίγες ώρες μια δευτερεύουσα ενόχληση σε μια σχεδόν υπαρξιακή απειλή για την αμερικανική (και σε ένα βαθμό γενικότερα για τη δυτική) ασφάλεια.

Η αμερικανική πολιτική ηγεσία, έχοντας συνειδητοποιήσει ότι δεν πρόκειται για ένα παροδικό φαινόμενο, προσπάθησε να αντιμετωπίσει την αναδυόμενη απειλή, προβαίνοντας σε μια καλά σχεδιασμένη, πολυεπίπεδη και πολυμερή στρατηγική (Ντόκος, 2008). Ως απάντηση λοιπόν στις τρομοκρατικές επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, αποφασίστηκε η επέμβαση στο Αφγανιστάν, προκειμένου οι δυνάμεις της διεθνούς κοινότητας να εξουδετερώσουν τις βάσεις της τρομοκρατικής οργάνωσης Al-Qaeda, η οποία ήταν υπεύθυνη για τις επιθέσεις (Barat, 2014). Απώτερος σκοπός των Η. Π. Α και της διεθνούς κοινότητας ήταν η ανατροπή του καθεστώτος των Taliban, καθώς επέτρεπαν στην εν λόγω τρομοκρατική οργάνωση την εκπαίδευση τρομοκρατών και την οργάνωση τρομοκρατικών επιθέσεων εναντίον αμερικανικών και άλλων στόχων (Roï and Smolynec, 2008). Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Αμερικανός Πρόεδρος, George Bush, σε ομιλία του στο Κογκρέσο στις 20 Σεπτεμβρίου του 2001 «*Ο πόλεμός μας εναντίον της Τρομοκρατίας ξεκινά με την Al-Qaeda, αλλά δεν σταματά εκεί. Δεν θα σταματήσει έως ότου κάθε τρομοκρατική ομάδα παγκόσμιας εμβέλειας, να βρεθεί, να σταματήσει και αν ηττηθεί*».

1.1 ΟΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ 11^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

«Οι τρομοκρατικές επιθέσεις μπορούν να ταρακουνήσουν τα θεμέλια των μεγαλύτερων κτιρίων μας, αλλά δεν μπορούν να αγγίξουν τα θεμέλια της Αμερικής.»

(George W. Bush, 2001)

Χαρακτηρίστηκε ως η χειρότερη διεθνής τρομοκρατική επίθεση, εκείνη του πρωινού της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001, που έπληξε την καρδιά των Η.Π.Α. Πρόκειται για μια επίθεση οργανωμένη από το δίκτυο της τρομοκρατικής οργάνωσης Al-Qaeda, και τον ηγέτη αυτής, Osama Bin Laden. Τα τέσσερα πολιτικά αεροπλάνα που τελούσαν υπό αεροπειρατεία από τους 19 επιβαίνοντες τρομοκράτες, χρησιμοποιήθηκαν για την επίτευξη των επιθέσεων (United States Department of State, n.d).

Σε διάστημα 17 λεπτών, μεταξύ 08:46 και 09:03 π. μ. στις 11/9 οι αρχές της Νέας Υόρκης και του Νιου Τζέρσεϊ είχαν κινητοποιήσει την μεγαλύτερη επιχείρηση στην ιστορία της πόλης. Οι πρώτοι διασώστες ξεπέρασαν τους χίλιους και έτσι ξεκίνησε η εκκένωση του Βόρειου Πύργου που μόλις είχε χτυπηθεί από αεροπλάνο, στις 08:46:40. Λίγα λεπτά αργότερα, στις 09:03:11, ένα δεύτερο αεροπλάνο έπεσε στο Νότιο Πύργο μεταξύ του 77^{ου} και του 85^{ου} ορόφου (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, 2004).

Πιο συγκεκριμένα, η πτήση 11 της εταιρίας American Airlines και η πτήση 175 της United Airlines από Βοστώνη για Λος Άντζελες, δεν κατέληξαν στον προορισμό τους, καθώς χτύπησαν, με τη σειρά που αναφέρονται, το Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου (World Trade Center). Με την κατάρρευση των Πύργων, υπολογίζεται ότι έχασαν τη ζωή τους περίπου 3.000 άτομα, συμπεριλαμβανομένων των εκατοντάδων ανθρώπων που ανήκαν στο πολυάριθμο προσωπικό των ομάδων διάσωσης (United States Department of State, n.d). Όσον αφορά την πτήση 77 της American Airlines, από Ουάσιγκτον με προορισμό το

Λος Άντζελες, άφησε πίσω της 189 νεκρούς, καθώς χτύπησε το Πεντάγωνο. Η τέταρτη μοιραία πτήση, η πτήση 93 από Νιου Τζέρσεϊ για Σαν Φρανσίσκο, έπεσε σε ανοιχτό χώρο στην Πενσυλβανία, προκαλώντας τον χαμό των 45 ατόμων που επέβαιναν στο αεροπλάνο (United States Department of State, n.d).

Τα τραγικά γεγονότα του πρωινού της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, ακολούθησε η δήλωση του Αμερικανού Προέδρου George W. Bush , στην οποία ανέφερε ότι *«η ελευθερία και η δημοκρατία τελούν υπό επίθεση»*. Σε συνέχεια της δήλωσης του, οι ηγέτες από όλον τον κόσμο προέβησαν στον χαρακτηρισμό των επιθέσεων, ως *«επίθεση στον ίδιο τον πολιτισμό»* (United States Department of State, n.d).

1.2 Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ BUSH ΓΙΑ ΕΠΕΜΒΑΣΗ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

«Η Αμερική, οι φίλοι μας και οι σύμμαχοι μας συνασπίζονται με όλους εκείνους που επιθυμούν την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια. Είμαστε ενωμένοι για να κερδίσουμε τον πόλεμο κατά της τρομοκρατίας», δήλωσε ο Πρόεδρος G.W. Bush την επομένη των τρομοκρατικών επιθέσεων (The New York Times, 2001a). Οι τόσο μεγάλης κλίμακας επιθέσεις φαίνεται ότι έκαναν επιτακτική την ανάγκη για την λήψη άμεσων και δραστικών αποφάσεων, σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης του αναδυόμενου φαινομένου σε απειλή παγκόσμιας εμβέλειας (O'Brien, 2011). Στο πλαίσιο λοιπόν που τέθηκε, οι επιθέσεις θεωρήθηκαν ως πράξεις πολέμου. Στη βάση λοιπόν της εν λόγω θεώρησης, αποφασίστηκε η αντιμετώπιση του ζητήματος με στρατιωτικά μέσα (O'Brien, 2011).

Σε ομιλία του, στις 12 Σεπτεμβρίου του 2001, ο Bush τόνισε ότι *«η Αμερική αποτέλεσε στόχο επιθέσεων για το λόγο ότι είναι ο πιο λαμπρός φάρος ελευθερίας και ευκαιριών στο κόσμο και ότι κανένας δεν θα εμποδίσει αυτό το φώς να λάμψει»* (The New York Times, 2001a). Παράλληλα, υπογράμμισε ότι *«οι αμερικανικές στρατιωτικές δυνάμεις είναι πανίσχυρες και έτοιμες, προκειμένου να υπερασπιστούν την ελευθερία»* (The American Rhetoric, 2001). Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι βάσει του πλαισίου που τέθηκε για την προσέγγιση του ζητήματος, δεν υπήρξε διαφοροποίηση μεταξύ των τρομοκρατικών ομάδων και των χωρών που είτε τις βοηθούσαν είτε τις προστάτευαν (O'Brien, 2011). Η ιδέα που στηρίχτηκε το όλο σχέδιο δράσης τους προωθούσε επιθετικές πράξεις, με σκοπό τον εντοπισμό τρομοκρατικών ομάδων και την εξάλειψη του ενδεχομένου να αποτελέσουν μελλοντική απειλή (United States Department of State, 2003).

Συνεπώς, μια εβδομάδα μετά τις επιθέσεις, στις 18 Σεπτεμβρίου 2001, σχεδόν ομόφωνα³, το Κογκρέσο πέρασε το ψήφισμα στο οποίο δηλωνόταν ότι *«ο Πρόεδρος έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει όλες τις απαραίτητες και κατάλληλες δυνάμεις, ενάντια σε*

³ Μόνο η Barbara Lee, αντιπρόσωπος του Δημοκρατικού Κόμματος της California, καταψήφισε το ψήφισμα (O'Brien, 2011).

εκείνα τα έθνη, οργανισμούς ή άτομα που θεωρεί ότι σχεδίασαν, εξουσιοδοτήθηκαν, διέπραξαν ή υποστήριξαν τις τρομοκρατικές επιθέσεις που έλαβαν χώρα στις 11 Σεπτεμβρίου του 2001 ή ακόμη προστάτεψαν τέτοιου είδους οργανισμούς ή άτομα, προκειμένου να προληφθεί κάθε μελλοντική πράξη διεθνούς τρομοκρατίας εναντίον των Ηνωμένων Πολιτειών, από τέτοια έθνη, οργανισμούς ή άτομα» (United States Government Printing Office, 2001). Το χαρακτηριστικό στοιχείο του εν λόγω ψηφίσματος είναι ότι δεν κατ'ονομάζει την περιοχή του Αφγανιστάν, αλλά εμμέσως εγκρίνει τον πόλεμο σε αυτή την περιοχή, δεδομένου ότι σε αυτή διατηρεί τις βάσεις της η Al-Qaeda. Το γεγονός λοιπόν ότι οι όροι του ψηφίσματος ήταν τόσο γενικοί και ευρείς έδωσαν στον τότε Αμερικανό Πρόεδρο George W. Bush τη δυνατότητα ευελιξίας κινήσεων (O'Brien, 2011).

Λίγες ημέρες αργότερα, στις 20 Σεπτεμβρίου, ο G. W. Bush σε μια ομιλία του απευθυνόμενος στο Κογκρέσο και στον αμερικανικό λαό έθιξε το ζήτημα της τρομοκρατίας, κάνοντας αναφορά στη δομή της τρομοκρατικής οργάνωσης που κινήθηκε εναντίον του αμερικανικού κράτους καθώς επίσης και σε αντίστοιχα γεγονότα του παρελθόντος, τα οποία όμως δεν ήταν και αντίστοιχης έντασης. Πιο συγκεκριμένα, η σύντομη ιστορική αναδρομή, με αναφορά στις βομβιστικές επιθέσεις εναντίον Αμερικανικών Πρεσβειών στην Τανζανία και στην Κένυα το 1998 καθώς και σε εκείνη εναντίον του Αμερικανικού Ναυτικού (*USS COLE*) στην Υεμένη⁴ το 2000 (Washington Post, 2001), κατέδειξε ότι η Αμερικανική ιστορία του 20ου αιώνα χαρακτηρίστηκε από τρομοκρατικές επιθέσεις⁵ (United States Department of state, 2003). Στην εν λόγω ομιλία της 20^{ης} Σεπτεμβρίου, ο Πρόεδρος όρισε την Al-Qaeda ως υπεύθυνη για τις κατά συρροή επιθέσεις εναντίον του Αμερικανικού κράτους, αναφέροντας τα χαρακτηριστικά που φέρει η εν λόγω οργάνωση (O'Brien, 2011). Η απειλή για το διεθνές σύστημα ασφάλειας είναι υπαρκτή. Μάλιστα για να γίνει κατανοητό το μέγεθος της απειλής, ο Bush ανέφερε: «*Το δίκτυο της Al-Qaeda είναι μια πολυεθνική επιχείρηση, που λειτουργεί σε πάνω από 60 χώρες*» (Washington Post, 2001) και συνεχίζει υπογραμμίζοντας πως το δίκτυο της Al-Qaeda καταδεικνύει ότι η σύγχρονη τρομοκρατική απειλή μεταλλάσσεται σε κάτι διαφορετικό, από εκείνη των προκατόχων τους (Washington Post, 2001). Ο πρόεδρος,

⁴ Η επίθεση έγινε στις 12 Οκτωβρίου του 2000

⁵ Στην αμερικανική ιστορία είναι καταγεγραμμένες και άλλες τρομοκρατικές επιθέσεις. Πιο συγκεκριμένα στις 16 Σεπτεμβρίου του 1920, αναρχικοί βομβάρδισαν κάρο γεμάτο με δυναμίτη στη διασταύρωση των δρόμων Wall και Broad, σκοτώνοντας 40 άτομα και τραυματίζοντας περίπου 300 ακόμη. Ακόμη, να σημειωθεί η δολοφονία του Προέδρου William McKinley το 1901 καθώς και η βομβιστική επίθεση σε φορτηγό του Παγκόσμιου Κέντρου Εμπορίου (U.S.A, Department of State, 2003).

όπως επισημαίνεται και στο κείμενο «Εθνικής Στρατηγικής για την Καταπολέμηση της Τρομοκρατίας» έκανε σαφές το γεγονός ότι πρόκειται για μια οργάνωση, η οποία εκμεταλλευόμενη την χρήση των νέων τεχνολογιών μπορεί πλέον και δρα σε παγκόσμια κλίμακα, αφήνοντας πίσω την εποχή που δραστηριοποιούνταν περιφερειακά (United States, Department of State, 2003).

Στη συνέχεια της ομιλίας του Προέδρου, ανακοινώθηκαν τα μέτρα που σκόπευε η κυβέρνηση Bush να λάβει, εναντίον του φαινομένου της τρομοκρατίας. Η ιδέα στη βάση της οποίας αναπτύχθηκε η ρητορική και αποφασίστηκαν οι μελλοντικές δράσεις των Η. Π. Α ήταν η εξής: «*Ο μόνος τρόπος για να ηττηθεί η τρομοκρατία ως απειλή στις ζωές μας είναι να την σταματήσουμε, να την περιορίσουμε και να την καταστρέψουμε εκεί όπου αναπτύσσεται*» (Presidential Rhetoric, 2001). Στο όνομα λοιπόν της ελευθερίας και της προάσπισης του πολιτισμού και των αρχών του Δυτικού κόσμου, ανακοινώθηκε «Ο Πόλεμος κατά της Τρομοκρατίας» (War on Terror), στο Αφγανιστάν, με σκοπό την καταστροφή της υπεύθυνης για τις επιθέσεις, τρομοκρατικής οργάνωσης Al-Qaeda, και την ανατροπή του καθεστώτος των Taliban, καθώς υποστήριζε, προστάτευε και βοηθούσε την οργάνωση στην ανάπτυξή της (United States Department of State, 2001a).

Στις 21 Σεπτεμβρίου και στις 2 Οκτωβρίου, ο G. W. Bush, στις συναντήσεις του με τον Διοικητή της Στρατιωτικής Διοίκησης των Η. Π. Α., Tommy Ray Franks και άλλους συμβούλους, ενέκρινε στρατιωτικά σχέδια για επίθεση στο Αφγανιστάν. Το επιχειρησιακό όνομα της επέμβασης στο Αφγανιστάν ήταν «*Διαρκής Ειρήνη*» (“*Enduring Freedom*”), και αποτελούταν από τέσσερεις φάσεις. Ειδικότερα, στην *Πρώτη Φάση*⁶, οι Η. Π. Α. και οι συμμαχικές δυνάμεις, θα τοποθετούσαν χερσαίες δυνάμεις στην περιοχή και θα κανόνιζαν να επιχειρήσουν από γειτονικές χώρες, όπως το Ουζμπεκιστάν και το Πακιστάν. Κατά τη *Δεύτερη Φάση*⁷, θα χτυπούσαν στόχους της Al-Qaeda ή των Taliban, μέσω αεροπορικών επιδρομών και Ειδικών Επιχειρήσεων. Σε μια καινοτόμα από κοινού προσπάθεια, μεταξύ των δυνάμεων της CIA και των δυνάμεων των Ειδικών Επιχειρήσεων, θα επιχειρούσαν να συνεργαστούν με κάθε σημαντική φατρία που ήταν αντίθετη στο καθεστώς των Taliban. Όσον αφορά τη *Τρίτη Φάση*, οι Η. Π. Α. θα διεξήγαγαν αποφασιστικές επιχειρήσεις, μέσω των εθνικών στρατιωτικών δυνάμεων, συμπεριλαμβανομένων χερσαίων στρατευμάτων,

⁶ Οι προβλεπόμενες ρυθμίσεις, εξασφαλίστηκαν στην ουσία κατόπιν επίπονων προσπαθειών, μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου.

⁷ Η *Δεύτερη Φάση* ξεκίνησε τελικά στις 7 Οκτωβρίου του ίδιου έτους.

προκειμένου να ανατρέψουν το καθεστώς των Taliban και να περιορίσουν την Al-Qaeda. Τέλος, στη *Τέταρτη Φάση*, στρατιωτικές και μη επιχειρήσεις θα στρεφόντουσαν στην αόριστη αποστολή, την επονομαζόμενη «επιχειρήσεις ασφάλειας και σταθερότητας» (National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, 2004).

Αξίζει να σημειωθεί, πως όλα σχεδόν τα έθνη καταδίκασαν την επίθεση και προχώρησαν στον συνασπισμό υπό την ηγεσία των Η. Π. Α. για την καταπολέμηση της αναδυόμενης απειλής, της τρομοκρατίας. Η συνεργασία θα αναπτυσσόταν σε διπλωματικό, οικονομικό, στρατιωτικό και επιβολής του νόμου επίπεδο. Η Επιχείρηση για την Διαρκή Ελευθερία (Operation Enduring Freedom), η στρατιωτική συνιστώσα του συνασπισμού, τέθηκε σε λειτουργία στις 7 Οκτωβρίου του 2001 (United States Department of State, 2009).

1.3 Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Μόλις 24 ώρες μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις στους Δίδυμους Πύργους, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών, σε έκτακτη συνεδρίαση που συγκάλεσε, υιοθέτησε ομόφωνα το ψήφισμα 1368, το οποίο συντάχθηκε από την αντιπροσωπεία των Η. Π. Α. (Wildman and Bennis, 2010). Στο ψήφισμα 1368, της 12^{ης} Σεπτεμβρίου αναφέρεται ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών είναι αποφασισμένο να καταπολεμήσει με όλα τα μέσα κάθε απειλή για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, που προέρχεται από τρομοκρατικές πράξεις και παράλληλα να δράσει αναλόγως, δεδομένου του εγγενούς δικαιώματός της ατομική ή συλλογικής αυτοάμυνας που βασίζεται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Security Council, 2001a). Πιο συγκεκριμένα, υπογραμμίζεται ότι καταδικάζονται κατηγορηματικά οι επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου του 2001 και ότι το Συμβούλιο Ασφαλείας *«καλεί όλα τα κράτη να συνεργαστούν ώστε να προσαχθούν στη δικαιοσύνη οι δράστες και οι υποστηρικτές αυτών των επιθέσεων»* (United Nations Security Council, 2001a), και παράλληλα τα προτρέπει να μεγιστοποιήσουν τις προσπάθειες για πρόληψη και καταστολή τέτοιου είδους επιθέσεων. Η επίτευξη των παραπάνω θα προωθούνταν μέσω της εφαρμογής σχετικών Διεθνών Συμβάσεων και ιδιαίτερα του ψηφίσματος υπ' αριθμόν 1269, της 19^{ης} Οκτωβρίου του έτους 1999. Το Συμβούλιο Ασφαλείας, μέσω του 1368 ψηφίσματος, αποφάσισε να προβεί στη λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων προκειμένου να αντιδράσουν στις τρομοκρατικές επιθέσεις που έλαβαν χώρα στις 11 Σεπτεμβρίου (United Nations Security Council, 2001a).

Στις 28 Σεπτεμβρίου του 2001, το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών προχώρησε στην υιοθέτηση ενός ακόμη ψηφίσματος, το υπ' αριθμόν ψηφίσμα 1373, στο οποίο αναφέρεται η δημιουργία μιας Επιτροπής του Συμβουλίου Ασφαλείας (*Committee of the Security Council*), η οποία θα αποτελείται από όλα τα μέλη του Συμβουλίου, για σκοπούς παρακολούθησης της εφαρμογής του ισχύοντος πλέον ψηφίσματος 1373 (United Nations Security Council, 2001b). Πολλές από τις αποφάσεις που συμπεριλαμβάνονται στο 1373 ψήφισμα σχετίζονται με τον έλεγχο, τον περιορισμό και την απαγόρευση της

χρηματοδότησης τρομοκρατικών οργανώσεων καθώς και των υποστηρικτών αντίστοιχων δράσεων. Στο εν λόγω ψήφισμα, μεταξύ των άλλων αποφάσεων συμπεριλαμβάνονται και σχετικές με ζητήματα διεθνούς δικαίου. Πιο ειδικά, γίνεται αναφορά στην κατάχρηση του καθεστώτος του πρόσφυγα, υπογραμμίζοντας ότι θα ληφθούν τα κατάλληλα μέτρα, σύμφωνα με σχετικές διατάξεις του εθνικού και διεθνούς δικαίου συμπεριλαμβανομένων των διεθνών προτύπων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πριν την χορήγηση του καθεστώτος (status) του πρόσφυγα. Ο σκοπός των εν λόγω διατάξεων είναι να διασφαλιστεί το γεγονός ότι ο αιτών άσυλο δεν σχεδίασε, διευκόλυνε ή συμμετείχε στη διάπραξη τρομοκρατικών επιθέσεων (United Nations Security Council, 2001b).

Με τα ψηφίσματα 1368 και 1373, το Συμβούλιο Ασφαλείας έθεσε το πλαίσιο της δράσης της διεθνούς κοινότητας, επιβεβαίωσε το νόμιμο δικαίωμα της αυτοάμυνας, αναγνώρισε την τρομοκρατία ως απειλή για την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια και παράλληλα υποχρέωσε τα κράτη μέλη να περιορίσουν τη δράση των αυτόνομων τρομοκρατών καθώς και των αντίστοιχων οργανώσεων (United States Department of State, 2004a). Η δήλωση του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, Kofi Annan, στο άνοιγμα της πεντηκοστής έκτης Συνόδου της Γενικής Συνέλευσης που καταδικάζει τις αποτρόπαιες τρομοκρατικές ενέργειες που διαπράχθηκαν στην πόλη υποδοχής και στην Washington, στις 12 Σεπτεμβρίου 2001 *«όλα τα έθνη του κόσμου πρέπει να είναι ενωμένα στην αλληλεγγύη τους για τα θύματα της τρομοκρατίας και στην αποφασιστικότητα τους να αναλάβουν δράση, τόσο κατά των ίδιων των τρομοκρατών, όσο και ενάντια σε όλους εκείνους που τους παρέχουν κάθε είδους καταφύγιο, βοήθεια ή ενθάρρυνση»* επισφραγίζει την συνεργασία των Η. Π. Α. με τα υπόλοιπα κράτη της διεθνούς κοινότητας.

1.4 Η ΝΑΤΟΪΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΠΙΘΕΣΕΙΣ ΤΗΣ 11^{ΗΣ} ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ

Την ημέρα που ακολούθησε εκείνη των τρομοκρατικών επιθέσεων στο Παγκόσμιο Κέντρο Εμπορίου στις 11 Σεπτεμβρίου, το Συμβούλιο του NATO σε έκτακτη συνεδρίασή του, συμφώνησε ότι σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι οι επιθέσεις ήταν προορισμένες να πλήξουν τις Η. Π. Α. , θα θεωρηθεί ως μια ενέργεια που καλύπτεται από το άρθρο 5 της Συνθήκης Ουάσιγκτον, το οποίο δηλώνει ότι *«μια ένοπλη επίθεση κατά μία ή περισσότερες χώρες της Συμμαχίας στην Ευρώπη ή στην Βόρεια Αμερική θα πρέπει να θεωρείται ως μια επίθεση εναντίον όλων»* (NATO, 2001a).

Το άρθρο 5 της Συνθήκης Ουάσιγκτον ορίζει ότι στην περίπτωση επιθέσεων, κάθε σύμμαχος θα βοηθήσει το συμβαλλόμενο μέρος που έχει δεχτεί επίθεση. Κατά συνέπεια, οι Η. Π. Α. ως συμμαχική δύναμη του NATO θα δεχτεί τη βοήθεια που απαιτείται ως αποτέλεσμα αυτών των πράξεων βαρβαρότητας (United States Department of State, 2004b). Στις 2 Οκτωβρίου λοιπόν, την ημέρα που επίσημα ενεργοποιήθηκε για πρώτη φορά το άρθρο 5, η στρατιωτική συμμαχία τέθηκε σε πολεμική κατάσταση (Wildman and Bennis, 2010). Στη δήλωση του Γενικού Γραμματέα του NATO, Lord Robertson, στις 2/10/2001 υπογραμμίστηκε ότι τα αποτελέσματα των διεξαχθέντων ερευνών καταδεικνύουν την Al-Qaeda, τον Osama Bin Laden και το καθεστώς των Taliban στο Αφγανιστάν να συνδέονται μεταξύ τους και να είναι οι υπεύθυνοι για τις επιθέσεις της 11/9 καθώς και για τις προηγούμενες τρομοκρατικές δραστηριότητες εναντίον των Η. Π. Α. (NATO, 2001b).

Στη βάση λοιπόν ότι τα άτομα που διέπραξαν τις επιθέσεις ανήκουν στο παγκόσμιο δίκτυο της Al-Qaeda και το γεγονός ότι οι επιθέσεις θεωρήθηκαν ως επιθέσεις εναντίον όλων, ο Robertson δήλωσε ότι *«θέλω να επαναλάβω πως οι Η. Π. Α. μπορούν να στηριχτούν στην πλήρη υποστήριξη των 18 Συμμάχων του NATO, στην εκστρατεία που θα διεξαχθεί κατά της τρομοκρατίας»* (United States Department of State, 2004b).

Ο ρόλος που θα διαδραμάτιζε το NATO δεν είχε αποφασιστεί μέχρι και τις δηλώσεις του Γενικού Γραμματέα Robertson, στις 2 Οκτωβρίου 2001. Ωστόσο, ο Γενικός Γραμματέας του Υπουργείου Άμυνας των Η. Π. Α., Donald H. Rumsfeld, είχε ήδη στείλει ένα ηχηρό μήνυμα στο NATO στις 23 Σεπτεμβρίου 2001, μέσω της εξής δήλωσής: *«Η αποστολή καθορίζει τον συνασπισμό και ο συνασπισμός δεν πρέπει να επιτρέπεται να καθορίζει την αποστολή»* (Sloan, 2010).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

Ο ΠΟΛΕΜΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ G. W. BUSH

2.1 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΓΕΙΤΟΝΙΚΑ ΚΡΑΤΗ ΤΟΥ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Κατά τη διάρκεια σχεδιασμού του στρατηγικού σχεδίου, οι Η. Π. Α. έλαβαν υπόψη ότι η επιχείρηση έπρεπε να είναι προσαρμοσμένη στα γεωγραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής του Αφγανιστάν (Andres, *et al.*, 2006). Δεδομένου λοιπόν ότι πρόκειται για μια ορεινή χώρα με σημαντική έλλειψη οδικών δικτύων, η εξασφάλιση δικαιωμάτων υπέρπτησης και προσγείωσης, από τα γειτονικά κράτη του Αφγανιστάν, κρίθηκε αναγκαία (Stewart, 2004). Παράλληλα, οι Η. Π. Α. χρειαζόντουσαν πρόσβαση σε αυτά τα κράτη έτσι ώστε να διεξάγουν επιχειρήσεις Έρευνας και Διάσωσης Μάχης (*Combat Search and Rescue*). Πράγματι, το πιο κρίσιμο είδος υποστήριξης που προσφέρθηκε στο συνασπισμό, τον Σεπτέμβριο και Οκτώβριο του 2001, ήταν η προσβασιμότητα που δόθηκε από περίπου 20 κράτη.

Είναι γεγονός ότι το ζήτημα της διαπραγμάτευσης στην περιφέρεια αυτή, είναι εξαιρετικά περίπλοκο, καθώς οι συμμαχίες και οι συγκρούσεις έχουν μετατρέψει την περιοχή σε μια εικονική πολιτική σκακιέρα (Wright, *et al.*, 2010). Τα γειτονικά κράτη του βόρειου Αφγανιστάν είναι το Ουζμπεκιστάν, το Καζακιστάν, το Τατζικιστάν, το Κιργιστάν και το Τουρκμενιστάν. Στα δυτικά της χώρας είναι το Ιράν, το οποίο παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Αν και επρόκειτο για ένθερμο αντίπαλο των Taliban, ήταν κατηγορηματικά αντίθετη η κυβέρνησή του, να ενταχθεί σε ένα συνασπισμό υπό την ηγεσία των Η. Π. Α., ισχυριζόμενοι ότι ο πόλεμος ήταν ένα πρόσχημα για να παραταθεί η αμερικανική στρατιωτική παρουσία στη Μέση Ανατολή. Έτσι, το Σεπτέμβριο του 2001, ο ανώτατος ηγέτης του Ιράν, Ayatollah Ali Khamenei, δήλωσε την άρνηση της κυβέρνησής του να

υποστηρίζει το συνασπισμό που είχε τεθεί κατά του καθεστώτος των Taliban (Wright, *et al.*, 2010).

Όσον αφορά τα κράτη του Τουρκμενιστάν, Ουζμπεκιστάν, Τατζικιστάν, Καζακιστάν και Κιργιστάν, δήλωσαν τη σύμπραξη και στήριξή τους. Στην απόφαση αυτή σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε το γεγονός ότι ορισμένα από τα κράτη⁸ αυτά είχαν γίνει μέλη του Προγράμματος Σύμπραξη για την Ειρήνη του NATO, τη δεκαετία του 1990. Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι μέρος της διπλωματικής στρατηγικής των Η. Π. Α., μετά την 11/9, αποτέλεσε το να εξασφαλισθεί η υποστήριξη του Ρώσου Προέδρου Vladimir Putin. Ο Ρώσος Πρόεδρος, αποτέλεσε έναν από τους πρώτους ηγέτες που προσέφεραν υποστήριξη μετά τις επιθέσεις, υποσχόμενος μάλιστα το άνοιγμα του εναέριου χώρου για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας. Μάλιστα, ζήτησε από τα κράτη της Κεντρικής Ασίας να βοηθήσουν τις Η. Π. Α. (Wright, *et al.*, 2010).

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει και η περίπτωση του Πακιστάν. Ο Πρόεδρος του Pakistan Musharaff, έχοντας εξετάσει τις επιλογές του και ζυγίζοντας τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα από μια συνεργασία με τις Η. Π. Α. κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το Πακιστάν, αν και δεν διέθετε στρατιωτική και οικονομική δύναμη καθώς και κοινωνική συνοχή προκειμένου να στηρίξει μια αμερικανική επίθεση, αποφάσισε να συμμετάσχει στη διεθνή συμμαχία κατά της τρομοκρατίας (*Global War On Terrorism*). Έτσι το Πακιστάν, προσέφερε την υποστήριξή του στην κυβέρνηση των Η. Π. Α., συμφωνώντας στη ικανοποίηση 74 βασικών αιτημάτων των Η.Π.Α. Μεταξύ αυτών ήταν η προσφορά σταθμών αναμετάδοσης επικοινωνιών, ιατρικών χώρων εκκένωσης και στρατιωτικών βάσεων (Wright, *et al.*, 2010).

⁸ Το Ουζμπεκιστάν, Τουρκμενιστάν και το Κιργιστάν έγιναν μέλη του Partnership for Peace Program του NATO.

2.2 ΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΣΚΕΛΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Μετά την άρνηση των Taliban να σταματήσουν να υποθάλπουν την τρομοκρατική οργάνωση Al-Qaeda, η κυβέρνηση των Η. Π. Α. ξεκίνησε τις στρατιωτικές επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν (Dale, 2009). Η επιχείρηση που ονομάστηκε Επιχείρηση για τη Διαρκή Ελευθερία (*Operation Enduring Freedom*), ξεκίνησε στις 7 Οκτωβρίου του 2001 (United States Department of State, 2009). Ο στόχος ήταν η ανατροπή του καθεστώτος των Taliban, η καταστροφή των βάσεων της Al-Qaeda και ο περιορισμός της δράσης των τρομοκρατών (Katzman, 2004).

Οι επιχειρήσεις περιλάμβαναν αεροπορικές επιδρομές των Η. Π. Α., εναντίον των δυνάμεων των Taliban και της Al-Qaeda, με συνδυασμό με την ανάπτυξη σχετικά μικρού αριθμού αμερικανικών ειδικών δυνάμεων (υπολογίζονται γύρω στους 1000) (Katzman, 2004).

Στην πρώτη φάση της επιχείρησης, το ενδιαφέρον επικεντρώθηκε στην απόκτηση στρατιωτικής βάσης, εκτός της χώρας, σε κοντινή όμως απόσταση, προκειμένου να διευκολυνθεί η δράση των ειδικών δυνάμεων (*Special Operation Forces*). Εν τέλει, κατόπιν επικοινωνίας της Αμερικανικής με την κυβέρνηση του Ουζμπεκιστάν, οι SOF εγκαταστάθηκαν σε μια παλιά σοβιετική αεροπορική βάση, στο Κεντρικό-Νότιο Ουζμπεκιστάν (Stewart, 2004).

Ο πρώτος στόχος που τέθηκε από τον στρατηγό της Κεντρικής Διοίκησης των Η. Π. Α. (*U.S Central Command- CENTCOM*), Tommy Franks, ήταν η εξάλειψη της αεράμυνας των Taliban, της διοίκησής τους καθώς και των δυνατοτήτων κινητικότητάς τους (United States Department of State, 2002a). Τη πρώτη νύχτα βομβαρδισμών επλήγησαν 31 προσχεδιασμένοι στρατηγικοί στόχοι, κοντά στις περιοχές της Καμπούλ, της Kandahar, της Shindand, της Herat, της Mazar-e Sharif και της Sheberghan, οι οποίοι όμως δεν αποτελούσαν την πρώτη γραμμή των θέσεων των Taliban. Οι επιθέσεις έγιναν με βομβαρδιστικά αεροσκάφη B-2, B-1B και μαχητικά F-14, F/A-18. Παράλληλα,

αμερικανικά αντιτορπιλικά και καταδρομικά προέβησαν στην ρήψη πυραύλων Tomahawk (Wright, *et al.*, 2010). Παράλληλα, ανέπτυξαν δυνάμεις το Ηνωμένο Βασίλειο και η Αυστραλία καθώς και δεκάδες άλλες χώρες που έλαβαν άδεια υπέρπτησης (Dale, 2009). Την πέμπτη μέρα, τα αεροσκάφη της αμερικανικής αεροπορίας, έριξαν τις πρώτες βόμβες 5.000 λιβρών, στα καταφύγια της Al-Qaeda, στο βουνό. Μέχρι το τέλος της πρώτης εβδομάδας της αεροπορικής εκστρατείας, είχε γίνει ρήψη πάνω από 1.500 βομβών διαφόρων ειδών (Wright, *et al.*, 2010).

Η Κεντρική Διοίκηση και η Διοίκηση Ειδικών Δυνάμεων (*CENTOM* και *SOCOM*) όρισαν την 5^η Ομάδα Ειδικών Δυνάμεων (*Special Forces Group*), με έδρα στο Fort Campbell στο Kentucky, ως των πυρήνα των ειδικών επιχειρήσεων που σχεδιάστηκε από την Ομάδα Κοινών Ειδικών Επιχειρήσεων (*Joint Special Operations Task Force-North*). Διοικητής της 5^{ης} SFG ορίστηκε ο Συνταγματάρχης John Mullholand, ο οποίος, ως ο ανώτερος αξιωματικός του Αμερικανικού Στρατού στην αεροπορική βάση K2, ανέλαβε τον τακτικό έλεγχο και των υπολοίπων μονάδων του στρατού. Πιο συγκεκριμένα του 1^{ου} Τάγματος (*1st Battalion*), του 87^{ου} Πεζικού (*87th Infantry- 1-87 IN*) και από τη 10^η Ορεινή Μεραρχία (*10th Mountain Division*), που αριθμούσε 700 στρατιώτες (Wright, *et al.*, 2010).

Η πρώτη ομάδα Task Force Dagger, αποτελούμενη από 12 άτομα διείσδυσε στο Βόρειο Αφγανιστάν, κατευθύνθηκε προς τα νότια μέσω ελικοπτέρου, στην πόλη- κλειδί Mazar-e Sharif, στις 19 Οκτωβρίου 2001 (Stewart, 2004). Στόχος της ομάδας ήταν να συνδεθεί με τον τοπικό πολέμαρχο Dostum, ο οποίος στο παρελθόν είχε αποτινάξει τους Taliban από την εξουσία, την περιοχή. Οι επιθέσεις στην πόλη Mazar-e Sharif, αν τελικά διεξάγονταν βάσει σχεδίου, θα χαρακτήριζαν το τέλος της παραδοσιακή σχέσης των Ειδικών χερσαίων Δυνάμεων με τις αεροπορικές. Βάσει αυτού, αναδείχθηκε και το Αφγανικό Μοντέλο επιχειρήσεων και η εκστρατεία των Η. Π. Α. άλλαξε μορφή, όταν τελικά οι αεροπορικές δυνάμεις βελτιστοποίησαν τις επιθέσεις τους, κατόπιν συνεργασίας με τις χερσαίες. Μέχρι και το τέλος Οκτωβρίου, οι αεροπορικές επιδρομές στόχευαν στην υποστήριξη των επιχειρήσεων που διεξήγαγαν οι αφγανικές χερσαίες δυνάμεις αντιπολίτευσης (Andres, *et al.*, 2006).

Από τις 19 έως και τις 24 Οκτωβρίου, το επιχειρησιακό σχέδιο περιλάμβανε τη διάσπαση των ειδικών δυνάμεων και τη δραστηριοποίησή τους σε διαφορετικές περιοχές. Η ομάδα Alpha προσέγγισε τον Dostum, προκειμένου να οργανώσουν την επίθεση στην

πόλη Mazar-e Sharif, ενώ η ομάδα Bravo κινήθηκε προς το Βόρειο Αφγανιστάν, με σκοπό να επιτεθεί στους Taliban στην κοιλάδα Darya Saf (Stewart, 2004). Η παράλληλη μαζική υποστήριξη (*Close air Support- C A S*) από τα αμερικανικά βομβαρδιστικά αεροσκάφη B-1, B-52 και τα μαχητικά βομβαρδιστικά αεροσκάφη F-14, F-15, F-16, F-18 είχε άμεση επίδραση στους Taliban, ενώ παράλληλα συνέδραμε στο έργο των ανδρών της Γενικής Dostum (Stewart, 2004).

Ο στόχος των δυο ομάδων Alpha και Bravo επιτεύχθηκε, καθώς μέχρι και τις 7 Νοεμβρίου είχαν καταστρέψει όλες τις αρχικές αμυντικές θέσεις των εχθρικών δυνάμεων. Πιο συγκεκριμένα, πάνω από 65 εχθρικά οχήματα, περισσότερες από 12 θέσεις καυσίμων καθώς και μεγάλο αριθμό χώρων αποθήκευσης πυρομαχικών είχαν χτυπηθεί (Stewart, 2004).

Σταδιακά όμως το επίκεντρο της εκστρατείας μετατοπίστηκε από τους αεροπορικούς βομβαρδισμούς, που στόχο είχαν την καταστροφή των εγκαταστάσεων και του εξοπλισμού της τρομοκρατικής οργάνωσης και των Taliban, στη αναχαίτιση των χερσαίων δυνάμεων που αντιτάχθηκαν στις δυνάμεις της Βόρειας Συμμαχίας (United States Department of State, 2002a). Να σημειωθεί ότι οι δυνάμεις της Βόρειας Συμμαχίας είχαν δεσμευτεί να μην επέμβουν στρατιωτικά χωρίς τις δυνάμεις των Η. Π. Α., λόγος ο οποίος και αθετήθηκε στις 10 Νοεμβρίου 2001 (Katzman, 2004). Με την εισβολή των στρατευμάτων της Συμμαχίας, στην πόλη Mazar-e-Sharif, σηματοδοτήθηκε το τέλος ελέγχου και εξουσίας των Taliban, στις βόρειες επαρχίες. Το επιχειρησιακό σχέδιο, φάνηκε να επιτυγχάνει σταδιακά τους αρχικούς πολιτικούς στόχους καθώς στις ημέρες που ακολούθησαν οι δυνάμεις των Taliban κατέρρευσαν στο μεγαλύτερο μέρος της χώρας (United States Department of State, 2002a). Με τον εχθρό να έχει εγκαταλείψει τις θέσεις του στα βορειοανατολικά και στα βορειοδυτικά τμήματα της χώρας, οι Η. Π. Α. αποφάσισαν να κινηθούν προς την κεντρική-βόρεια περιοχή γύρω από το Talozan-Konoz. Στην περιοχή είχαν ήδη διεισδύσει οι ειδικές δυνάμεις για να συνδεθούν με τον Γενικό Daoud⁹ και τελικά να καταλάβουν την πόλη στις 11 Νοεμβρίου του 2001 (Stewart, 2004).

⁹ Ο Daoud ήταν ένας από τους Πολέμαρχους. Στο παρελθόν είχε πολεμήσει ενάντια στις Σοβιετικές Δυνάμεις (Stewart, 2004).

2.3 Η ΕΙΣΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΚΑΜΠΟΥΛ

Κατά την διάρκεια την επέμβασης στις περιοχές του Αφγανιστάν, συζητήθηκε η ανάπτυξη δυνάμεων στην πρωτεύουσα Καμπούλ και η απομάκρυνση των δυνάμεων των Taliban. Οι ηγέτες των φυλών Pashtun είχαν προειδοποιήσει ότι τη στιγμή που θα έπεφτε το καθεστώς των Taliban, αυτομάτως θα δημιουργούταν ένα πολιτικό κενό, ικανό να αναζωπυρώσει νέες εσωτερικές ταραχές. Στη βάση λοιπόν αυτής της θεώρησης, οι Η. Π. Α., οι συμμαχικές της δυνάμεις και τα Ηνωμένα Έθνη προέβησαν σε διάλογο, στο Πακιστάν μαζί και με τους υποστηρικτές του τέως βασιλιά του Αφγανιστάν, Mohammed Zahir Shah, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένας ευρείας βάσης συνασπισμός (Wagemaker, 2008). Οι συζητήσεις διεξήχθησαν κατά τη διάρκεια της πτώσης του Αφγανιστάν το 2001, τη στιγμή που η Καμπούλ έπρεπε να προστατευθεί ως ουδέτερος πολιτικά χώρος, ακόμη και ως αποστρατικοποιημένη ζώνη, έτσι ώστε να αποτελέσει ένα εύφορο περιβάλλον για την ανάπτυξη πολιτικών, μακριά από την απειλή ενόπλων συρράξεων (Wagemaker, 2008). Η Βόρεια Συμμαχία είχε προειδοποιηθεί να μην επέμβει, καθώς θεωρούταν πως θα επέφερε τα αντίθετα από τα επιθυμητά αποτελέσματα (United States Department of State, 2002a).

Παρά τις όποιες ανησυχίες στη Διοίκηση του συνασπισμού, η επίθεση ξεκίνησε στις 13 Νοεμβρίου 2001, με τις δυνάμεις της Βόρειας Συμμαχίας, υπό τη διοίκηση του Mohammed Fahim και του Bismullah Khan, να προπορεύονται στις επιχειρήσεις ενάντια στους Taliban. Πράγματι, οι δυνάμεις των Taliban ηττήθηκαν γρήγορα, ανοίγοντας δρόμο για τις δυνάμεις της Συμμαχίας, μέσα από τις πεδιάδες Shomali, να κατευθυνθούν προς την πρωτεύουσα. Κατά τη διάρκεια των στρατιωτικών επιχειρήσεων της Βόρειας Συμμαχίας, ο Πρόεδρος του Πακιστάν, Pervez Musharraf, εκδήλωσε το ενδιαφέρον του για την ορθή μεταχείριση των συμφερόντων των Pashtun από την όποια κυβέρνηση αντικαταστήσει τους Taliban. Όμως, ανεξάρτητα από τις πολιτικές επιθυμίες στην Ουάσιγκτον, στο Ισλαμαμπάντ και στο Πακιστάν, η Βόρεια Συμμαχία δεν είχε κανένα λόγο να περιμένει για διαπραγματεύσεις. Έτσι στις 14 Νοεμβρίου τα στρατεύματα του Fahim Khan εισέβαλαν στην Καμπούλ, αποδεσμεύοντας την πόλη από τα 5 χρόνια δεσποτικής διακυβέρνησης των Taliban (Wright, *e.t al.*, 2010).

Οι αμερικανικές και οι συμμαχικές δυνάμεις δεν θα σταματούσαν τις επιθέσεις και τις επιδρομές αν δεν εντόπιζαν τους ηγέτες των Taliban και της Al-Qaeda, που ήταν οι υπεύθυνοι για το χαμό τόσων ανθρώπων στις επιθέσεις της 11^{ης} Σεπτεμβρίου. Έτσι στις 26 Νοεμβρίου, Αμερικανοί πεζοναύτες εγκαταστάθηκαν στα νοτιοδυτικά του Kandahar, δημιουργώντας μια βάση επιχειρήσεων, για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού. Η περιοχή του Kandahar άρχισε να περιπολείται ώστε να μην διαφύγουν οι ηγέτες Mullah Omar και Osama Bin Laden. Να σημειωθεί ότι η πόλη Kandahar ήταν η τελευταία που κατέχονταν από δυνάμεις των Taliban, η οποία στις 6 Δεκεμβρίου υπέκυψε τελικά κατόπιν αδιάκοπων βομβαρδισμών από τις Συμμαχικές δυνάμεις και από την παράλληλη δράση των χερσαίων αφγανικών δυνάμεων (United States Department of State, 2002a).

Παρά την συντονισμένη και μεγάλης έκτασης διεθνής προσπάθεια, ο Osama Bin Laden και ο Mullah Omar, κατάφεραν να διαφύγουν και να αποφύγουν την σύλληψη από τις συμμαχικές δυνάμεις. Μάλιστα, κατά τη διάρκεια των επιθέσεων στην πόλη Kandahar, οι Αφγανοί σε συνεργασία με τους συμμάχους αναζήτησαν τον Osama Bin Laden και στις σπηλιές, στα βουνά κοντά στο Tora Bora, κατά μήκος των αφγανικών συνόρων με το Πακιστάν (United States Department of State, 2002a). Στις εβδομάδες που ακολούθησαν, οι αφγανικές ομάδες που δρούσαν στην περιοχή συνέχισαν με τη σύλληψη 5.000 Taliban καθώς και μελών της Al-Qaeda, εκ των οποίων όσοι θεωρήθηκαν ιδιαίτερος ύποπτοι μεταφέρθηκαν στις Η. Π. Α., σε ελεγχόμενες εγκαταστάσεις κράτησης (United States Department of state, 2002a).

2.4 Η ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΒΟΝΝΗΣ

Οι επιθέσεις της 11^η Σεπτεμβρίου και οι στρατιωτικές επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν, γέννησαν την ανάγκη αναζήτησης μιας κυβέρνησης ικανής να αντικαταστήσει το καθεστώς των Taliban (Katzman, 2003). Στις 14 Νοεμβρίου 2001 το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ενέκρινε το ψήφισμα 1378, σύμφωνα με το οποίο ο Ο. Η. Ε. κλήθηκε να διαδραματίσει κεντρικό ρόλο στο σχηματισμό μεταβατικής κυβέρνησης στο Αφγανιστάν. Αποφασίστηκε επίσης, η αποστολή και ανάπτυξη ειρηνευτικών δυνάμεων, με σκοπό την προώθηση της σταθερότητας, εξασφαλίζοντας παράλληλα την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας (United Nations Security Council, 2001d).

Στις 26 Νοεμβρίου, οι εκπρόσωποι των αφγανικών φατριών συναντήθηκαν στη Βόννη να συζητήσουν για το πολιτικό μέλλον του Αφγανιστάν (United States Department of State, 2002a). Η συμφωνία επικυρώθηκε στις 5 Δεκεμβρίου του από το Συμβούλιο Ασφαλείας, με το ψήφισμα 1154 (2001) και όριζε τον σχηματισμό προσωρινής διοίκησης (United Nations Security Council, 2001g), που θα απαρτιζόταν από 30 μέλη (Katzman, 2003).

Η Ενδιάμεση Αρχή του Αφγανιστάν αποτελούταν από την Ενδιάμεση Διοίκηση του Αφγανιστάν και την Ειδική Ανεξάρτητη Επιτροπή, η οποία ήταν υπεύθυνη για την σύγκλιση ενός έκτακτου *Loya Jirga*¹⁰ (Κουτσούκης, 2008). Το *Loya Jirga*, βάσει της Συμφωνίας, θα αποφάσιζε για τη Μεταβατική Αρχή, η οποία θα παρέμενε στην εξουσία για δυο χρόνια, έως και τον Ιούνιο του 2004 που θα διεξάγονταν ελεύθερες και δίκαιες εκλογές για την εκλογή νέας κυβέρνησης¹¹ (Fields and Ahmed, 2011). Παράλληλα, η Συμφωνία προέβλεπε και την υιοθέτηση νέου αφγανικού συντάγματος, για την αντικατάσταση του ισχύοντος από το 1964 (Fields and Ahmed, 2011). Ως Πρόεδρος της

¹⁰ Ως *Loya Jirga* ονομάζεται ένα σώμα ηγετών, που λαμβάνουν αποφάσεις με συναίνεση και σύμφωνα με το Ισλάμ. Το 2002 συνεκλήθη ένα έκτακτο *Loya Jirga* στην Καμπούλ προκειμένου να εκλέξουν μεταβατική κυβέρνηση.

¹¹ Θα εκλεγόταν και το κοινοβούλιο 111 ατόμων (Fields and Ahmed, 2011).

Ενδιάμεσης Αρχής του Αφγανιστάν, ορίστηκε ο Hamid Karzai¹², ο οποίος ανέλαβε τα καθήκοντα της εξάμηνης θητείας του, στις 22 Δεκεμβρίου 2002 (Katzman, 2004).

Η Συμφωνία της Βόννης (2001) αποτέλεσε την ευκαιρία να αποτυπωθεί το γενικότερο διεθνές ενδιαφέρον για την πορεία Αφγανιστάν. Στο κείμενο που υιοθετήθηκε δεν γίνεται λόγος μόνο για τη προώθηση ενός πλαισίου για τη μεταρρύθμιση του αφγανικού πολιτικού συστήματος. Παράλληλα, προβλέπεται και η ανάπτυξη διεθνών ειρηνευτικών δυνάμεων που θα συμβάλουν στην εγκαθίδρυση και στην εκπαίδευση Αφγανικών Δυνάμεων Ασφαλείας και Εθνικού Στρατού. Μέσω των εν λόγω δυνάμεων, θα προωθούνταν η διατήρηση της ειρήνης και της ασφάλειας, στην Καμπούλ και τις γύρω περιοχές (Katzman, 2004). Η απόφαση αυτή, αποτυπώθηκε και στο ψήφισμα 1383, του Συμβουλίου Ασφαλείας, στις 6 Δεκεμβρίου 2001 (UNSC, 2001e).

Το Συμβούλιο Ασφαλείας προέβη στις 20 Δεκεμβρίου του ίδιου έτους στην υιοθέτηση ενός ακόμη ψηφίσματος, του 1386, με το οποίο δόθηκε η έγκριση για την ανάπτυξη διεθνούς ειρηνευτικής δύναμης στο Αφγανιστάν (United Nations Security Council, 2001f). Το ψήφισμα αυτό έθεσε τη νομική βάση της δράσης της πολυεθνικής δύναμης του *International Security Assistance Force (ISAF)*¹³ στο Αφγανιστάν και το πλαίσιο, εντός του οποίου οι αφγανικές δυνάμεις, με την καθοδήγησή της εν λόγω δύναμης, θα διασφάλιζαν την ασφάλεια στο εσωτερικό (United Nations Security Council, 2001). Εκτός από αυτά τα ψηφίσματα, υιοθετήθηκαν κι άλλα από το Συμβούλιο Ασφαλείας, σχετικά με την εξελισσόμενη κατάσταση στο Αφγανιστάν (1413, 1444, 1510, 1563, 1623, 1659 και 1707), με τα οποία νομιμοποιούσαν την παράταση της δράσης και της εξάπλωσής της ISAF και σε άλλες περιοχές του Αφγανιστάν (Κουτσούκης, 2008).

Αξιολογώντας τη Συμφωνία της Βόννης, συμπεραίνεται ότι είχαν μεν τεθεί φιλόδοξοι στόχοι, όμως υπήρχαν ελλείψεις όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο θα μπορούσε ή θα έπρεπε να εφαρμοστούν τα συμφωνηθέντα. (Katzman, 2004). Οι αδυναμίες της εντοπίζονται αρχικά στη διαδικασία, βάση της οποίας θα γινόταν η πολιτική μετάβαση και έπειτα στις ίδιες τις διατάξεις ασφαλείας. Χαρακτηριστικό παράδειγμα

¹² Ο Hamid Karzai ήταν ηγέτης της φυλής Popolzai των Pashtun και κατά διάρκεια 1997-2001, υπήρξε ενεργός σε ενδοαφγανικούς διαλόγους, που στόχο είχαν την ειρηνική μετάβαση της εξουσίας (Katzman, 2004).

¹³ Ως *International Security Assistance Force* ονομάστηκε η, υπό Νατοϊκής καθοδήγησης, αποστολή για την διατήρηση της ειρήνης στην περιοχή του Afghanistan.

αποτελεί το γεγονός ότι ο έλεγχος των ενόπλων δυνάμεων τέθηκε υπό την Ενδιάμεση Αρχή Διοίκησης του Αφγανιστάν (Wagemaker, 2008). Ωστόσο, αξίζει να γίνει ιδιαίτερη μνεία στις δυο ταυτόχρονες διαδικασίες που τέθηκαν σε λειτουργία. Η πρώτη, που αφορά την διαδικασία ανοικοδόμησης του κράτους (*state building*), αποτελεί τη βάση της Συμφωνίας καθώς θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο ως κινητήριος δύναμη για την ανασυγκρότηση του κράτους, το σχηματισμό ρυθμίσεων που θα παρέχουν ασφάλεια και την προώθηση της εθνικής ενότητας. Ταυτόχρονα όμως, με τη δεύτερη διαδικασία που τέθηκε σε λειτουργία, την ανάπτυξη ειρηνευτικών δυνάμεων, θα εξασφαλιστεί η διατήρηση της τάξης μεταξύ των διάφορων φατριών που ζουν στις περιοχές του Αφγανιστάν, μειώνοντας το ενδεχόμενο αντιπαλότητας και εχθρότητας μεταξύ τους (Katzman, 2004).

2.5 ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΛΕΙΑ Η. Π. Α.

Με την Ενδιάμεση Αρχή Διοίκησης, υπό τον Hamid Karzai, που ανέλαβε στις 22 Δεκεμβρίου 2001, οι Η. Π. Α. είχαν αξιολογήσει την κατάσταση στο Αφγανιστάν ως εύκολη υπόθεση καθώς είχε σημειωθεί στρατιωτική και διπλωματική πρόοδος. Με την Operation Enduring Freedom (O. E. F.)¹⁴, μέχρι και τον Μάρτιο του 2002 αναπτύχθηκαν στην περιοχή δυνάμεις, ενός συνασπισμού 56 κρατών που παρείχαν υποστήριξη με στρατεύματα μάχης και υλικοτεχνική βοήθεια (logistics). Το μεγαλύτερο μέρος των στρατευμάτων αποτελούταν από Αμερικανούς, Βρετανούς, Καναδούς και Αυστραλούς, με τους Αμερικανούς να συνιστούν την πλειοψηφία (Neumann, *e.t ,al.*, 2013).

Η ISAF, η Διεθνής Δύναμη Βοήθειας για την Ασφάλεια, την οποία ενέκρινε και το Συμβούλιο Ασφαλείας στο ψήφισμα 1386, τελούσε υπό Βρετανική Διοίκηση και ήταν αρχικά υπεύθυνη για την προστασία της Καμπούλ και των γύρω περιοχών (Neumann, *e.t.al.*, 2013). Όσον αφορά τη δράση της, το σχετικό ψήφισμα προέβλεπε την παραμονή της ISAF στην περιοχή κατά τη διάρκεια της άσκησης εξουσίας από την Ενδιάμεση Αρχή (Roi and Smolynec, 2008). Άλλωστε, όπως είχε δηλώσει και ο Υπουργός Άμυνας των Η. Π. Α Donald Rumsfeld «*Η μακροχρόνια σταθερότητα δεν προέρχεται από την παρουσία ξένων δυνάμεων, αλλά από την ανάπτυξη λειτουργικών τοπικών θεσμών*» (Rumsfeld, 2003). Όμως, το 2002, ένα νέο ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας, το 1314 (2002) παράτεινε την παραμονή της ISAF, για έξι ακόμη μήνες (United Nations Security Council, 2002), χωρίς όμως να συνοδεύεται από δικαιοδοσία επέκτασης και σε άλλες περιοχές του Αφγανιστάν (Shah, 2010).

¹⁴ Ως Operation Enduring Freedom, ονομάστηκε από την κυβέρνηση των Η.Π.Α., η επιχείρηση που αναπτύχθηκε στο όνομα του Πολέμου Κατά της Τρομοκρατίας (Global War on Terrorism)

2.6 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ANACONDA

Καθώς οι πολεμικές επιχειρήσεις πλησίαζαν την λήξη τους, το επιτελείο του Hagenbeck ξεκίνησε συζητήσεις με τους ομολόγους του στη Διοίκηση του Συνασπισμού Χερσαίων Δυνάμεων (*Combined Forces Land Component Command-CFLCC*) για την επιστροφή των δυνάμεων στις χώρες τους. Μάλιστα στις 25 Ιανουαρίου, ο Hagenbeck, ο Αντισυνταγματάρχης David Grey, ο Αρχηγός των Επιχειρήσεων της 10^{ης} Mountain Division (G3) και ο βοηθός του, Paul Wille συναντήθηκαν στο στρατόπεδο της Ντόχα, στο Κουβέιτ για να ενημερωθεί το προσωπικό της CFLCC για το σχέδιο αναδιάταξης των αρχηγείων (Wright, *et al.*, 2010). Ο Hagenbeck στην εν λόγω συνάντησή τους δήλωσε ότι «με την συναίνεση από όλους, ο πόλεμος, ο αγώνας, στο Αφγανιστάν τελείωσε.» Κατά τη διάρκεια της πρόωρης, όπως αποδείχτηκε δήλωσης του Hagenbeck, σημειώθηκε έντονη κινητικότητα από τις εχθρικές δυνάμεις, στην νοτιοανατολική επαρχία Paktia, με επίκεντρο τις πόλεις Gardez, Khost και Ghazni. Υπήρχαν ενδείξεις ότι μέλη των Taliban και της Al-Qaeda, είχαν δραπετεύσει από το Tora Bora και είχαν συγκεντρωθεί τόσο εκεί όσο και στο Πακιστάν. Εκτιμάται ότι στην περιοχή βρισκόντουσαν περίπου 100 μαχητές της τρομοκρατικής οργάνωσης (Wright, *et al.*, 2010).

Οι πληροφορίες για πιθανή συγκέντρωση εχθρικών δυνάμεων στην επαρχία Paktia, οδήγησε στο σχεδιασμό και την εκτέλεση της μεγαλύτερης ενιαίας πολεμικής δράσης της OEF, την Επιχείρηση Anaconda (Wright, *et al.*, 2010). Έτσι, το Φεβρουάριο του 2002, η Task Force Mountain μεταφέρθηκε στην αεροπορική βάση Bagram, μια πρώην σοβιετική βάση, 35 μίλια βόρεια της Καμπούλ, με σκοπό να επιβλέπει τον σχεδιασμό της επιχείρησης Anaconda (Neumann, *et al.*, 2013). Από τις 2 έως 19 Μαρτίου 2002, εισήλθαν στην κοιλάδα Shahi Kowt περισσότερα από 2.000 χερσαία στρατεύματα του Συνασπισμού προκειμένου να εντοπίσουν και να καταστρέψουν τις επιχειρήσεις συγκέντρωσης των μαχητών της Al-Qaeda και των Taliban (Wright *et al.*, 2010). Στις 19 Μαρτίου, ο Διοικητής της Κεντρικής Διοίκησης, Tommy Franks, δήλωσε τη λήξη της επιχείρησης, ανακηρύσσοντας την επιτυχημένη (Stewart, 2004). Να σημειωθεί βέβαια ότι δεν ήταν λίγες οι δυσκολίες που είχαν αντιμετωπίσει οι συμμαχικές ομάδες στην κοιλάδα

Shahi Kowt. Οι εκτιμήσεις αναφέρουν πως εκατοντάδες στρατιώτες των Taliban σκοτώθηκαν, τραυματίστηκαν και αρκετοί μαχητές είχαν συλληφθεί από τις συμμαχικές δυνάμεις. Όσοι κατάφεραν να διαφύγουν, κινήθηκαν υπογείως προς το Πακιστάν (Wright, *et al.*, 2010). Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις δεν σταμάτησαν εκεί, αλλά συνεχίστηκαν συνοδεύοντας τις προσπάθειες διασφάλισης της πολιτικής σταθερότητας καθώς και της ενθάρρυνσης της οικονομικής ανασυγκρότησης (Stewart, 2004).

2.7 ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

Εξετάζοντας τη στρατιωτική δράση των αμερικανικών και των συμμαχικών δυνάμεων στην περιοχή του Αφγανιστάν, συμπεραίνουμε ότι πρόκειται για μια επιτυχημένη, εν μέρει, στρατιωτική επιχείρηση, αναλογιζόμενοι μάλιστα το γεγονός ότι σε διάστημα περίπου δυο μηνών, οι εχθρικές δυνάμεις είχαν σε ένα μεγάλο βαθμό κατανικηθεί (Roi and Smolynec, 2008). Οι στρατιωτικοί αναλυτές, στον απόηχο της εκστρατείας προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τα αποτελέσματα της. Εκφράστηκαν απόψεις οι οποίες απέδιδαν την επιτυχία στον καινοτόμο συνδυασμό των SOF με τις εναέριες δυνάμεις που χρησιμοποίησαν με ακρίβεια τα πυρομαχικά (Roi and Smolynec, 2008). Ωστόσο, ο αντίλογος δεν άργησε να εκφραστεί.

Ο Stephen Biddle, που εκείνη την περίοδο δίδασκε ως καθηγητής στη Σχολή Πολέμου, του Στρατού των Η. Π. Α., αμφισβήτησε την παραπάνω θεώρηση και σημείωσε ότι δεν επιτεύχθηκαν όλοι οι στόχοι που είχαν τεθεί από την αμερικανική ηγεσία. Αξίζει λοιπόν να υπογραμμιστεί το γεγονός ότι ούτε η Al-Qaeda είχε πάψει να αποτελεί μια συνεχή απειλή αλλά ούτε ο Osama Bin Laden και ο Mullah Omar είχαν προσαχθεί στη δικαιοσύνη (Biddle, 2002).

2.8 Η ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ISAF ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Η Διεθνής Δύναμη Αρωγής για την Ασφάλεια, ISAF (*International Security Assistance Force*), είναι μια αποστολή ασφαλείας του NATO, στο Αφγανιστάν, της οποίας επικεφαλής τέθηκαν οι Η.Π.Α. κατά τη δημιουργία της. Η δράση της αρχικά περιοριζόταν στην περιοχή της Καμπούλ, όμως αργότερα, δόθηκε η δυνατότητα στην ISAF να επεκτείνει τη δράση της και σε άλλες περιοχές, και τελικά να καταστεί υπεύθυνη για όλο το Αφγανιστάν (Gallis, 2008). Η ISAF, μέχρι το Μάρτιο του 2003 απαρτιζόταν από 4.700 στρατιώτες προερχόμενους από 28 χώρες. Όσον αφορά τη διοίκηση, αυτή άλλαξε ανά 6 μήνες μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών (Κουτσούκης, 2008). Όμως, στις 16 Απριλίου 2003, στις Βρυξέλες, κατόπιν αιτήματος του Αφγανού Προέδρου Hamid Karzai, αποφασίστηκε η μεταβίβαση της ευθύνης διοίκησης της ISAF, στο NATO (Gallis, 2008).

Η ISAF στις 11 Αυγούστου του ίδιου έτους επισήμως αλλάζει διοίκηση και βάσει εντολής των Ηνωμένων Εθνών, ως πρωταρχικός στόχος της Δύναμης τίθεται το να καταστήσει ικανή την αφγανική κυβέρνηση να παρέχει αποτελεσματική ασφάλεια σε ολόκληρη τη χώρα καθώς και να αναπτύξει νέες δυνάμεις ασφαλείας. Απώτερος σκοπός ήταν να εξασφαλιστεί ότι η χώρα του Αφγανιστάν δεν θα αποτελέσει ξανά καταφύγιο για τρομοκράτες (NATO, 2015a). Όμως στις 13 Οκτωβρίου του 2003, το Συμβούλιο Ασφαλείας υιοθετεί το ψήφισμα 1510, σύμφωνα με το οποίο δικαιοδοτεί την επέκταση της ISAF και σε άλλες περιοχές πέραν της Καμπούλ (United Nations Security Council, 2003). Εν τέλει, μέχρι τον Οκτώβριο του 2006, η ISAF δραστηριοποιούταν σε ολόκληρο το Αφγανιστάν (Shah, 2010).

Η ISAF αρχικά προοριζόταν για την παροχή ασφαλείας και βοήθειας στο κράτος, με την παράλληλα συμβολή της και στην ανοικοδόμηση αυτού, διευκολύνοντας τις διαδικασίες ανασυγκρότησης. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια παραμονής της στο Αφγανιστάν, ενεπλάκη και σε πολεμικές επιχειρήσεις κατά ανταρτών Taliban (Shah, 2010.) Παράλληλα, στόχος για την ειρηνευτική δύναμη, εκτός από την διατήρηση της ειρήνης και την συμβολή της στις κρατικές διαδικασίες ανασύστασης, αποτελούσε η αύξηση των δυνατοτήτων των αφγανικών δυνάμεων και ακόμη η δημιουργία θεμελίων σε κοινωνικό-οικονομικά επίπεδα (NATO, 2015a).

Ιδιαίτερα σημαντική ήταν, ένα χρόνο αργότερα, η διεξαγωγή των Προεδρικών εκλογών. Τον Οκτώβριο λοιπόν του 2004, κατά την προετοιμασία της εκλογικής αναμέτρησης, γεννήθηκε η ανάγκη να διευρυνθούν οι επιχειρήσεις της ISAF για να εξασφαλιστεί η διατήρηση της ασφάλειας και της σταθερότητας στο εσωτερικό. Από τον Ιούνιο κιόλας, στη Σύνοδο Κορυφής της Κωνσταντινούπολης (2004) τα κράτη- μέλη του NATO, δεσμεύτηκαν να αυξήσουν τις δυνάμεις κατά την περίοδο των εκλογών από 6.500 σε 10.000 άτομα. Πράγματι, η εκλογή από το λαό, του Προέδρου Hamid Karzai, διεξήχθη σε σχετικά ειρηνικό κλίμα, χάρη στις δυνάμεις της ISAF (Κουτσούκης, 2008). Κατόπιν τούτου, οι υπουργοί του NATO, σε συνάντησή τους στις Βρυξέλες, ένα μήνα μετά τις εκλογές, αποφάσισαν την συνέχιση της διαδικασίας επέκτασης του ρόλου του NATO, εντός των συνόρων του Αφγανιστάν, με τις Επαρχιακές Ομάδες Ανασυγκρότησης (*Provincial Reconstruction Team*) (Sloan, 2010).

Για την επέκταση της ISAF, οι σύμμαχοι ανέπτυξαν ένα σχέδιο, κατόπιν εντολής των Η.Ε., το οποίο περιλάμβανε τέσσερα στάδια. Το πρώτο, πραγματοποιήθηκε από το 2003 έως το 2004 από γαλλικά και γερμανικά στρατεύματα, εξασφαλίζοντας τη σταθερότητα στις βόρειες περιοχές. Το επόμενο στάδιο, ξεκίνησε το Μάιο του 2005, με τις Ισπανικές και τις Ιταλικές δυνάμεις να μετακινούνται σε περιοχές του Δυτικού Αφγανιστάν. Στη συνέχεια, στο τρίτο στάδιο το οποίο ξεκίνησε στις 31 Ιουλίου 2006, δόθηκε η δυνατότητα στην ISAF να μετακινηθεί στις πιο ασταθείς νότιες και ανατολικές περιοχές της χώρας, δίνοντας τη σκυτάλη στο τέταρτο και τελευταίο στάδιο, τον Οκτώβριο του 2006 (NATO, 2015a). Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι ορισμένες από τις δυνάμεις της OEF παρέμειναν στην περιοχή για τη διεξαγωγή αντί-τρομοκρατικών επιχειρήσεων, όμως μέχρι το τέλος του έτους, η ISAF απέσπασε την πλήρη ευθύνη ολόκληρης της περιοχής του Αφγανιστάν (Sloan, 2010).

2.9 ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ (PROVINCIAL RECONSTRUCTION TEAM)

Ο κυριότερος μη- στρατιωτικός ρόλος των Η. Π. Α. στην περίπτωση του Αφγανιστάν, εκφράστηκε με την ίδρυση και τη λειτουργία των Επαρχιακών Ομάδων Ανασυγκρότησης (PRT), τον Δεκέμβριο του 2002. Οι PRT σχεδιάστηκαν έτσι ώστε να δημιουργήσουν ένα ασφαλές περιβάλλον για τους οργανισμούς που παρέχουν βοήθεια, συμμετέχοντας στις εργασίες ανοικοδόμησης των περιοχών έξω από την Καμπούλ (Serafino, 2007). Η εμπλοκή της ISAF με τις PRT ξεκίνησε στις 6 Ιανουαρίου 2004, όταν η ISAF σηματοδότησε την έναρξη των δραστηριοτήτων της έξω από την Καμπούλ. Μάλιστα, τότε ανέλαβε τη γερμανική ηγεσία της PRT στην Konduz. Η ανάληψη της συνολικής ευθύνης της ασφάλειας του Αφγανιστάν από την ISAF, περιλάμβανε και τη διαχείριση και των 25, συνολικά, PRT που λειτουργούσαν στην περιοχή (Serafino, 2007).

Από τον Απρίλιο του 2006, οι Η. Π. Α διοίκησαν 13 PRT (Serafino, 2007). Οι περισσότερες αμερικανικές, απαρτίζονται από 50 έως 100 άτομα στρατιωτικό προσωπικό, ενώ αρκετές από αυτές διέθεταν προσωπικό, υπεύθυνο για την εκπαίδευση των αφγανικών δυνάμεων ασφαλείας (Wagemaker, 2008). Παρά το γεγονός όμως ότι ο στρατιωτικός ρόλος των Η. Π. Α στις PRT δεν έχει χαρακτηριστεί ως «διατήρηση της ειρήνης», οι στόχοι που έχουν τεθεί είναι παρόμοιοι με εκείνους των ειρηνευτικών επιχειρήσεων (πχ. ενίσχυση της ασφάλειας, διευκόλυνση της ανασυγκρότησης). Βέβαια, πολλοί αναλυτές, χαρακτήρισαν τον ρόλο των αμερικανικών PRT ως «ανοικοδόμηση του κράτους» (“*nation - building*”) (Serafino, 2007).

Άλλο παράδειγμα Επαρχιακής Ομάδας Ανασυγκρότησης, είναι η υπό τουρκικής ηγεσίας PRT, στην επαρχία Wardak, η οποία παρείχε υπηρεσίες αναφορικά με την υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, τη γεωργική ανάπτυξη κ.α. Σε έκθεση του NATO/ISAF το 2009, αναφέρεται ότι οι Επαρχιακές Ομάδες Ανασυγκρότησης είχαν εμπλακεί σε δραστηριότητες συντονισμού της γεωργικής ανάπτυξης στην επαρχία Helmand (Βρετανική PRT), στην ανακαίνιση του συστήματος άρδευσης κοντά στο Kadahar (Καναδική PRT) καθώς και στην ενίσχυση κυβερνητικών θεσμών για την προώθηση ενός κράτους δικαίου σε όλη τη χώρα (NATO, 2009).

Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα ή μη των εν λόγω ομάδων, οι απόψεις δίστανται. Έχουν εκφραστεί απόψεις, σύμφωνα με τις οποίες το πρόγραμμα των Επαρχιακών Ομάδων Ανασυγκρότησης φαινόταν σε μεγάλο βαθμό να παρέχει εντοπισμένη στήριξη, αφήνοντας μεγάλα τμήματα του Αφγανιστάν απροστάτευτα και αβοήθητα (Stanley Sloan, 2010). Σε άρθρο του Stanley Sloan (2010), υπογραμμίζεται ότι η Γερμανία έχει επικριθεί όσον αφορά την λειτουργία των PRT λόγω των περιοριστικών όρων που είχε επιβάλει και εμπόδιζε τόσο τους πολίτες όσο και τη δράση στρατιωτικών στοιχείων των PRT. Πολλές Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις κατά καιρούς έχουν παραπονεθεί και έχουν αντιδράσει ως προς την ίδια τη φύση αυτών των Ομάδων. Ο ισχυρισμός τους βασιζόταν στο ότι η πολιτικό-στρατιωτική τους φύση θόλωνε τις γραμμές μεταξύ των μαχητών και εκείνων που παρείχαν ανθρωπιστική βοήθεια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να θέσει την ασφάλεια του προσωπικό των Μ. Κ. Ο. (Sloan, 2010).

Ωστόσο αναπτύχθηκε και η ρητορική, σύμφωνα με την οποία η έννοια των Επαρχιακών Ομάδων Ανασυγκρότησης αποτέλεσε την απάντηση στην άποψη ότι ο πόλεμος στο Αφγανιστάν δεν θα μπορούσε να κερδισθεί χωρίς πρόγραμμα ανασυγκρότησης και ανάπτυξης. Και οι Ομάδες αυτές συνέβαλαν σημαντικά σε αυτή τη διαδικασία. Το ζήτημα της παροχής ασφάλειας απαιτεί μια ολοκληρωμένη και πολύπλευρη προσέγγιση, προκειμένου να προωθηθούν και διαδικασίες ανάπτυξης έργων υποδομής του Αφγανιστάν, του νομικού του συστήματος καθώς και της οικονομίας του (Sloan, 2010). Το πρόβλημα στην περίπτωση του Αφγανιστάν, φαίνεται να εντοπίζεται σύμφωνα με τον Sloan (2010) στο μικρό αριθμό ομάδων και στην έλλειψη ασφάλειας, που εμπόδισαν το πρόγραμμα να επιτύχει τους στόχους σε εθνικό επίπεδο.

2.10 ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΟΥ ΑΦΓΑΝΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

Τον Απρίλιο του 2002, οι Η. Π. Α. σε συνάντηση με τους συμμάχους τους στη Γενεύη συμφώνησαν σε πέντε πυλώνες μεταρρύθμισης, που αφορούσαν θέματα ασφάλειας στο Αφγανιστάν. Αποφασίστηκε, το κάθε κράτος να αναλάβει την διεκπεραίωση των θεμάτων του πυλώνα που του ανατέθηκε. Ειδικότερα, οι Η. Π. Α ανέλαβαν την δημιουργία και εκπαίδευση του αφγανικού στρατού και η Γερμανία την εκπαίδευση της αφγανικής αστυνομίας. Η Ιταλία ανέλαβε τη ευθύνη για τη μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος και το Ηνωμένο Βασίλειο την καταπολέμηση των ναρκωτικών. Τέλος, η Ιαπωνία ηγήθηκε του προγράμματος για τον αφοπλισμό, την αποστρατικοποίηση και την επανένταξη των Αφγανών Πολεμάρχων και Πολιτοφυλάκων (Neumann *et al.*, 2013).

Το ζήτημα της εκπαίδευσης του Αφγανικού Εθνικού Στρατού αποτέλεσε ένα από τα εργαλεία των Η. Π. Α. και την ανασύσταση του κράτους. Η δημιουργία όμως, ουσιαστικά από το μηδέν του ANA (*Afghan National Army*), δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Για το λόγο αυτό η CJTF-180 (*Combined Joint Task Force*) ανέλαβε την δημιουργία του Γραφείου Στρατιωτικής Συνεργασίας-Αφγανιστάν (*Office of Military Cooperation-Afghanistan*), του οποίου η έδρα ήταν στην Καμπούλ και σκοπό είχε για την διαχείριση της προσπάθειας (Wright *e.t.al.*, 2010). Ως γενικός υποστράτηγος του OMC-A ανέλαβε ο Karl W.Eikenberry (Neumann *et al.*, 2013).

Το βασικό πρόβλημα που αντιμετώπισε το OMC-A ήταν η συνεχιζόμενη συζήτηση αναφορικά με το συνολικό μέγεθος και τη δομή του ANA. Ο Συνταγματάρχης του Αμερικανικού Στρατού, Jeffery Marshall, ο οποίος αρχικά εργάστηκε για τη CJTF-180 και στην πορεία έγινε μέλος του OMC-A, δήλωσε στα τέλη του καλοκαιριού του 2002: «Έχουμε κληρονομήσει έναν σχεδιασμό υψηλού επιπέδου, χωρίς λεπτομέρειες εφαρμογής και χωρίς λεπτομέρειες για το πώς θα το κάνουμε αυτό» (Marshall, 2007). Στην πορεία, ο Marshall, αποτέλεσε τον επικεφαλής μιας ομάδας στρατιωτών από τον Καναδά, την Ρουμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο και τη Γαλλία (Wright *e.t. al.*, 2010).

Το σχέδιο που αποφασίστηκε, έλαβε την έγκριση του Hamid Karzai, το Δεκέμβριο του 2002 με προεδρικό διάταγμα, το οποίο έθετε και το πλαίσιο του ANA. Στο σχέδιο προβλεπόταν η οικοδόμηση ενός στρατού 70.000 στρατιωτών, οι περισσότεροι εκ των

οποίων θα υπηρετούν στο τμήμα του ελαφρύ πεζικού. Παράλληλα, ο Συνασπισμός θα σχημάτιζε τον ΑΝΑ σε τρεις φάσεις. Ειδικότερα, στην πρώτη φάση η οποία θα διαρκούσε μέχρι τον Ιούνιο του 2004, προβλεπόταν ο σχηματισμός των πρώτων ταγμάτων που θα αποτελούσαν το Κεντρικό Σώμα (*Central Corps*) έχοντας έδρα την Καμπούλ, η ίδρυση του Υπουργείου Άμυνας και η δημιουργία μιας λειτουργικής ομάδας που θα διαφύλασσε τα σύνορα (Wright *et al.*, 2010). Στην δεύτερη φάση που θα ολοκληρωνόταν τον Ιούνιο του 2006, προβλεπόταν η ολοκλήρωση του *Central Corps*, έτσι ώστε να εξασφαλίσει την Πρωτεύουσα και την προσπάθεια δημιουργίας μιας αεροπορικής δύναμης. Τέλος στην τρίτη φάση, η ολοκλήρωση της οποίας προβλεπόταν τον Ιούνιο του 2008, θα ολοκληρωνόταν η ανασύσταση ενός λειτουργικού Υπουργείου Άμυνας και θα σχηματίζονταν περιφερειακά σώματα ασφαλείας (Wright *et al.*, 2010).

2.11 ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΜΕΣΩ ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Το ζήτημα της χρηματοδότησης και της παροχής βοήθειας σε ένα κράτος έχει απασχολήσει κατά καιρούς πολλούς θεωρητικούς. Η μια θεωρία αναπτύχθηκε από τους «μαξιμαλιστές» οι οποίοι υποστηρίζουν ότι οι ενισχύσεις θα πρέπει να χρησιμοποιούνται συνειδητά ως μέσο οικοδόμησης της ειρήνης (Goodhand and Atkinson, 2001), τη στιγμή που οι «ανθρωπιστικοί μινιμαλιστές» υποστηρίζουν ότι κάτι τέτοιο οδηγεί αναπόφευκτα σε στρέβλωση των ανθρωπιστικών εντολών και αρχών, ιδίως εκείνων που παραμένουν ουδέτεροι και αμερόληπτοι (Jackson and Walker, 1999).

Τι συνέβη όμως με την περίπτωση του Αφγανιστάν; Είναι γεγονός ότι δραστηριοποιήθηκε στο Αφγανιστάν ένας πολύ μεγάλος αριθμός Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, διεθνών και αφγανικών, αναλαμβάνοντας την διεξαγωγή επιχειρήσεων, σε ανθρωπιστικό, αναπτυξιακό, ανασυγκρότησης του κράτος και οικοδόμησης της ειρήνης επίπεδο, στο Αφγανιστάν. Οι εν λόγω Μ. Κ. Ο. λειτουργούσαν παράλληλα με την αμερικανικής καθοδήγησης ΟΕΡ και με τη νατοϊκής καθοδήγησης ISAF, καθώς επιτελούσαν και αυτές οι επιχειρήσεις ανάλογο έργο (Olson, 2006).

Με το τέλος του Δεκεμβρίου του 2001, η νοοτροπία στην κοινότητα παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας άρχισε να αλλάζει και να επεκτείνεται, καθώς ανέπτυξαν και προγράμματα ανοικοδόμησης του έθνους. Σε αυτή την διαδικασία σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η Αμερικανική Υπηρεσία Διεθνούς Ανάπτυξης (*United States Agency for International Development*), η οποία ξεκίνησε τη δράση της με την χρηματοδότηση ενός ραδιοφωνικού δικτύου και στη συνέχεια χρηματοδότησε το Ταμείο για Κυβερνητικές Επιχειρήσεις (*Fund for Government Operations*) του Προγράμματος για την Ανάπτυξη, των Ηνωμένων Εθνών (UNDP). Μέσω αυτού του προγράμματος, δόθηκε η δυνατότητα στην Ενδιάμεση Αρχή του Αφγανιστάν να ξεκινήσει την ανασύσταση της δομής της κυβέρνησης την Καμπούλ (Oliker *et al.*, 2004). Στο Διεθνές Συνέδριο με θέμα την Βοήθεια και Ανασυγκρότηση του Αφγανιστάν (ICRAA), που έλαβε χώρα στην Ιαπωνία στις 21 Ιανουαρίου 2002, οι δωρητές υποσχέθηκαν την καταβολή 4.5 δις δολαρίων με σκοπό την οικονομική ενίσχυση, και ειδικότερα δεσμεύτηκαν να δώσουν το 1,8 δις δολαρίων του 2002. Οι Η. Π. Α. θα διέθεταν τα 296 εκατομμύρια δολάρια (Oliker *et al.*, 2004).

Εξετάζοντας τον τομέα της πολιτικής μεταρρύθμισης, αξίζει να υπογραμμιστεί ο ρόλος των Ηνωμένων Εθνών και των βασικών κρατών- δωρητών. Η συνεισφορά τους εντοπίζεται στη στήριξη της σταδιακής πολιτικής σταθεροποίησης και οικοδόμησης των αφγανικών πολιτικών θεσμών¹⁵, που θα συντελούνταν σε συνεργασία με την νέα κυβέρνηση (Olson, 2006). Η αποστολή αυτή ονομάστηκε UNAMA (*United Nations Mission in Afghanistan*) και αποτέλεσε παράδειγμα ου νέου είδους αποστολών του Ο.Η.Ε., συνδυάζοντας την πολιτική και ανθρωπιστική δράση σε μια ενιαία αποστολή (Oliker *e.t. al.*, 2004). Από το 2002 έως το 2006, οι διεθνείς δωρητές έδωσαν περίπου 20.500 δολάρια για την ενίσχυση του Αφγανιστάν, μέσω τριών διεθνών διασκέψεων (Olson, 2006). Ο μεγαλύτερος δωρητής είναι οι Η. Π. Α., ακολουθούμενη από τη Παγκόσμια Τράπεζα, τη Τράπεζα Ανάπτυξης της Ασίας, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Καναδά (Olson, 2006).

Παράλληλα με αυτές τις οργανώσεις σημαντικό έργο στην περιοχή διεξήγαγε και ο φορέας συντονισμού στο Αφγανιστάν, ο ACBAR (*Agency Coordinating Body for Afghan Relief*). Απαρτίζεται από περίπου 100 μέλη, συμπεριλαμβανομένων πολλών από τους μεγαλύτερους διεθνείς και αφγανικούς Μ. Κ. Ο. Ο ACBAR παρέχει ενημέρωση και φροντίζει για τη δικτύωση και την υπεράσπιση, σε συνεργασία με την κυβέρνηση και με τη διεθνή κοινότητα. Δυο ακόμη Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις που έχουν παράξει σημαντικό έργο έχοντας όμως την έδρα τους στο εξωτερικό, είναι η Ομάδα Βρετανικών Οργανισμών για το Αφγανιστάν (*British Agencies Afghanistan Group*) και ο Interaction με έδρα την Ουάσιγκτον. Όσον αφορά την BAAG, αποτελείται από 27 μεγάλες Βρετανικές και Ιρλανδικές υπηρεσίες ενίσχυσης και στήριξης έργων στο Αφγανιστάν. Το άλλο δίκτυο, Interaction, αποτελείται από 160 Μ. Κ. Ο. και λειτουργεί μέσω της Ομάδας Εργασίας για την Ανασυγκρότηση στο Αφγανιστάν (*Afghanistan Reconstruction Working Group*) (Olson, 2006).

Πέρα όμως από αυτές τις μεγάλης κλίμακας Οργανώσεις, συμμετείχαν στην ανασυγκρότηση του κράτους πολλές ακόμη Μ. Κ. Ο, το έργο των οποίων κάλυπτε ποικίλους τομείς. Μερικές μόνο από τις Μ. Κ. Ο. είναι η CARE, η OXFAM, η Handicap International, η Επιτροπή της Δανίας για τη Βοήθεια στους πρόσφυγες του Αφγανιστάν, η Διεθνής Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, η Help the Afghan Children, η Mercy Corps, η Save the Children, η Norwegian Church Aid και η Σουηδική

¹⁵ Η εν λόγω διαδικασία, προβλέπεται και στην Συμφωνία της Βόννης (2001).

Επιτροπή για το Αφγανιστάν. Οι Μ. Κ. Ο που προαναφέρθηκαν, ανέπτυξαν τη δράση τους στα πλαίσια της ενδυνάμωσης της κοινωνίας των πολιτών, την επανένταξη των πρώην μαχητών, την ανάπτυξη των τοπικών κοινοτήτων, την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων καθώς και της υγειονομικής περίθαλψης και εκπαίδευσης (Waisova, 2008). Ταυτόχρονα έγιναν προσπάθειες για την φροντίδα των προσφύγων, την υποστήριξη των θυμάτων από τις νάρκες ξηράς και τέλος προωθήθηκαν διαδικασίες για την κατάρτιση των κυβερνητικών αξιωματούχων και των εκπροσώπων των τοπικών αρχών για την διαχείριση των κρίσεων (Waisova, 2008). Σύμφωνα με μελέτες, υπολογίζεται ότι το 2004 υπήρχαν πάνω από 2000 τοπικές και διεθνείς Μ. Κ. Ο. στην περιοχή. Την περίοδο εκείνη, οι δραστηριότητες τους είχαν επικεντρωθεί στη μείωση της φτώχειας, στην αύξηση της πρόσβασης στην εκπαίδευση, την αποκατάσταση των υποδομών, όπως για παράδειγμα δρόμων, σχολείων και υγειονομικών εγκαταστάσεων καθώς και στην από-ναρκοθέτηση (Waisova, 2008).

Όσον αφορά τη σχέση που αναπτύχθηκε μεταξύ των Μ. Κ. Ο. και της Αφγανικής κυβέρνησης, αξίζει να σημειωθεί το γεγονός ότι μόνο τον πρώτο χρόνο δράσης των εν λόγω Οργανώσεων διατηρήθηκε καλό κλίμα συνεργασίας, καθώς σταδιακά άρχισε να επιδεινώνεται η σχέση των δυο μερών. Οι συγκρούσεις που προέκυψαν, τροφοδοτήθηκαν σε μεγάλο βαθμό από τις ίδιες τις Οργανώσεις, καθώς συχνά έκαναν λόγο για ζητήματα διαφθοράς και αναποτελεσματικότητας των αρχών. Η τεταμένη αυτή σχέση μεταξύ των δύο πλευρών στην πορεία ενισχύθηκε και από δηλώσεις στις οποίες προέβησαν Αφγανοί Υπουργοί, υποβαθμίζοντας τον ρόλο των Οργανώσεων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση του πρώην Αφγανού Υπουργού Σχεδιασμού, Bashar Dost, ο οποίος σε δήλωσή του κάνει λόγο για *«αποτυχία των Μ. Κ. Ο στην παροχή βοήθειας προς τον Αφγανικό λαό»* (Waisova, 2008). Σε πολλές περιπτώσεις, οι Μ. Κ. Ο. θεωρήθηκαν ότι προωθούσαν τις δυτικές ή πιο συγκεκριμένα τις αμερικανικές αξίες. Μάλιστα μέρος του αφγανικού πληθυσμού, θεωρούσε ότι ο εκδημοκρατισμός, η απελευθέρωση και η χειραφέτηση θα λειτουργήσουν καταστρεπτικά στην ανοικοδόμηση της αφγανικής ταυτότητας και στη διαφύλαξη των αφγανικών αρχών (Waisova, 2008). Ένας ακόμη παράγοντας που συντέλεσε στην στάση αυτή από την κυβέρνηση και από ένα ποσοστό του πληθυσμού είναι η έλλειψη σαφούς διάκρισης μεταξύ των πολιτικών, ανθρωπιστικών και στρατιωτικών δραστηριοτήτων σε ορισμένες ομάδες ανασυγκρότησης (Dziedzic and Sied, 2005).

Γίνεται λοιπόν αντιληπτό ότι η απουσία αποτελεσματικού κρατικού μηχανισμού συντονισμού και η συνύπαρξη της αποστολής των Η. Ε, των στρατιωτικών επιχειρήσεων και του μεγάλου αριθμού Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, αναμφισβήτητα μείωσαν την αποτελεσματικότητα των προσπαθειών ανασυγκρότησης του Αφγανιστάν. Παράλληλα, επηρέασε αρνητικά και η απροθυμία όλων αυτών των φορέων να συνεργαστούν μεταξύ τους και να συντονίσουν τις προσπάθειές τους (Waisona, 2008).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΤΟΥ BARACK OBAMA

3.1 ΟΙ ΠΡΩΤΕΣ ΚΙΝΗΣΕΙΣ OBAMA ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΛΟΓΗ ΤΟΥ

Η πολιτική Obama σχετικά με το Αφγανιστάν, ήδη από το τέλος του 2008 χαρακτηρίζεται από μια γενικότερη προσπάθεια σταθεροποίησης των συνθηκών καθώς και «δημοκρατικοποίησης» του κράτους. (Wahabuddin, 2010). Στην υπάρχουσα βιβλιογραφία αναφέρεται πως ο πρόεδρος Obama έχει ακολουθήσει δύο βασικές στρατηγικές-σχέδια. Η πρώτη έγινε γνωστή στις 27 Μαρτίου του 2009, ενώ η δεύτερη την 1^η Δεκέμβρη του ίδιου έτους. Μάλιστα, σε πολλές περιπτώσεις αναφέρεται η σχέση στην προσέγγιση του Αφγανιστάν με την περίπτωση του Πακιστάν, ενώ πολλοί αναλυτές από την πλευρά των Ηνωμένων Πολιτειών υποστήριζαν πως οι ομοιότητες είναι αρκετές θα πρέπει να χαραχθεί μια πανομοιότυπη πολιτική προσέγγισης (Wahabuddin, 2010).

Σύμφωνα με την επίσημη προεκλογική εκστρατεία του προέδρου των Η. Π. Α., η οποία δίνεται από την επίσημη ιστοσελίδα του, η αμερικανική εκστρατεία στο Αφγανιστάν αποτέλεσε την πιο μακροχρόνια (ήδη από το 2001) αλλά και την πιο δαπανηρή (τόσο σε πόρους όσο και ανθρώπινο δυναμικό) στην ιστορία της χώρας. (Woodward, 2010). Το 2009, μάλιστα ο πρόεδρος των ΗΠΑ σε δημόσιο διάγγελμα είχε αναφέρει πως το Αφγανιστάν έπρεπε να λάβει την πρέπουσα προσοχή καθώς η σημασία του σε στρατηγικό επίπεδο ήταν ιδιαίτερα σημαντική.

Στη συνέχεια, ένα από τα βασικά –κομβικά, σημεία της στρατηγικής Obama, ήταν η σταδιακή αποχώρηση και ουσιαστικά απεμπλοκή των αμερικανικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν δεδομένων των εξελίξεων που επακολούθησαν μέχρι και σήμερα (Gates, 2014). Πρόκειται, ουσιαστικά, για έναν μακροπρόθεσμο μεν, ρεαλιστικό δε στόχο, όπως υποστηρίχθηκε, που θα διαφοροποιούσε την προσέγγιση των Η. Π. Α. από τις καθαρά μιλιταριστικές πολιτικές των προκατόχων του (Woodward, 2010).

Πιο συγκεκριμένα, το 2008 αποτέλεσε μια δύσκολη και ζημιογόνο χρονιά για την εξωτερική πολιτική των Η. Π. Α. Με τα τραγικά γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου να βαραίνουν ακόμη με τις συνέπειες τους, η Al-Qaeda δείχνει πως ανασυντάσσεται

δυναμικά στα σύνορα Αφγανιστάν-Πακιστάν (Hoffman, 2010). Παρά τις σταθερές επιτυχίες των Η. Π. Α στον πόλεμο την περίοδο 2001-2003, τη συγκεκριμένη χρονιά φαίνεται πως οι ρόλοι αντιστρέφονται. Το 2008, μάλιστα, αποτελεί μια από τις πιο θανατηφόρες χρονιές για τους μισθοφόρους των Αμερικανών στο Αφγανιστάν (Gates, 2014).

Πολλές έρευνες που πραγματοποιούνται την περίοδο αυτή σε μεγάλη κλίμακα καταδεικνύουν πως η παγκόσμια απειλή της τρομοκρατίας δεν έχει μειωθεί αλλά απεναντίας έχει γίνει πολύ πιο σύνθετη και επικίνδυνη (Gates, 2014). Δεν είναι λίγοι, μάλιστα, εκείνοι οι οποίοι θεωρούν πως ένας από τους πιο σημαντικούς και ευνόητους λόγους για την αύξηση και την ενδυνάμωση της τρομοκρατίας ήταν η συνεχής και επιθετική πολιτική Bush στη μέση ανατολή (οι περιπτώσεις Ιράκ, Ιράν κτλ) με αντίκτυπο μια γενικότερη ανασύνταξη του μουσουλμανικού κόσμου κατά των ΗΠΑ (Hoffman, 2010).

Προς αναζήτηση, λοιπόν, των συμφερόντων των ΗΠΑ, ο Obama με την εκλογή του ανανέωσε και ταυτόχρονα ενίσχυσε την παρουσία του αμερικανικού στρατού στο Αφγανιστάν (Wahabuddin, 2010). Η πολιτική του Obama για το Αφγανιστάν όπως ονομάστηκε (*The Obama Afghanistan Policy*) αφορά στην ουσία τόσο το Αφγανιστάν όσο και το Πακιστάν, καθώς θεωρήθηκε πως για η σταθεροποίηση της πολιτικής κατάστασης στο Αφγανιστάν ήταν αναπόφευκτα συνδεδεμένη με τις εξελίξεις στο Πακιστάν (United States Department of State, 2012). Έτσι, ήδη από το 2009 ο πρόεδρος των Η. Π. Α ξεκαθάρισε πως ο στόχος της χώρας του ήταν η απομάκρυνση των δυνάμεων της Al-Qaeda και η αποφυγή της επιστροφής τους στα προαναφερθέντα κράτη (Obama, 2009). Παράλληλα, υπογράμμισε πως η Al-Qaeda δεν αποτελούσε πρόβλημα μόνο των Η. Π. Α αλλά αποτελεί μια παγκόσμια τρομακτική απειλή, επικαλούμενος τις επιθέσεις στο Λονδίνο (Wahabuddin, 2010). Με αυτόν τον τρόπο έκανε σαφές το γεγονός ότι η εμπλοκή και η υποστήριξη των υπόλοιπων κρατών, των οποίων τα συμφέροντα διακυβεύονταν από τη δράση της Al-Qaeda, κρίνεται αναγκαία (Gates, 2014).

3.2 ΔΙΑΓΓΕΛΜΑ ΟΒΑΜΑ 2009 ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΣΤΟ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Τον Μάρτιο του 2009 ο Obama στον πολύκροτο λόγο του έθεσε τους 3 βασικούς λόγους σύμφωνα με τους οποίους θα έπρεπε να διατηρηθεί η αμερικανική παρουσία στο Αφγανιστάν και την εγγύς περιοχή (Wahabuddin, 2010). Αρχικά, ο πρόεδρος των Η. Π. Α έθεσε την ανάγκη εστίασης της προσοχής στη συγκεκριμένη περιοχή καθώς είχε υποστεί σοβαρά πλήγματα από τη δράση της Al-Qaeda, η οποία είχε επανέλθει και απειλούσε την ειρήνη. Δεύτερον, σε περίπτωση που η Αφγανική κυβέρνηση έπεφτε το Αφγανιστάν θα γινόταν και πάλι ένα καταφύγιο τρομοκρατών, που θα αποτελούσαν απειλή για την ασφάλεια όλης της υφηλίου. Τέλος, ο Obama υποστήριξε ότι το Αφγανιστάν όλα αυτά τα χρόνια είχε στερηθεί πολύτιμη υποστήριξη λόγω του πολέμου στο Ιράκ και η προσοχή των δυτικών χωρών όφειλε να στραφεί και πάλι εκεί (Woodward, 2010). Φυσικά, για τις Ηνωμένες Πολιτείες η εν λόγω τρομοκρατική οργάνωση, δεν αποτελεί τη μόνη απειλή, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο όσο και στην περιφέρεια της νοτιοανατολικής Ασίας (United States Department of State, 2012). Πέρα από τη συγκεκριμένη οργάνωση δραστηριοποιούνταν και άλλες αντίστοιχες οργανώσεις, ικανές να διαταράξουν την ειρήνη και την ασφάλεια στις περιοχές του Πακιστάν, του Μπαγκλαντές και σε εκείνες της Νότιας Ινδίας, (Hoffman, 2010).

Το τέλος του 2009 ο πρόεδρος Obama προέβει και σε δεύτερο διάγγελμα, με σκοπό να ζητήσει την περεταίρω και πιο δραστική συμβολή των γειτονικών χωρών και του NATO και παράλληλα να δηλώσει ότι στην εν λόγω αποστολή, θα σταλούν επιπλέον στρατιωτικές δυνάμεις στο Αφγανιστάν, προκειμένου ο πόλεμος να τερματιστεί γρηγορότερα (Wahabuddin, 2010). Η συγκεκριμένη στρατηγική του Obama, είχε σχολιαστεί ποικίλα από τους αναλυτές καθώς πολλοί υποστήριζαν πως δεν ερχόταν σε συμφωνία με τις προεκλογικές εξαγγελίες του (Wahabuddin, 2010). Το ερώτημα που τέθηκε ήταν το πως θα ήταν δυνατό να ξεκινήσει μια απαγκίστρωση των αμερικανικών δυνάμεων από την περιοχή όταν ο στρατός είχε τριπλασιαστεί από την περίοδο που ανέλαβε τον Λευκό Οίκο. Μια από τις ερμηνείες λοιπόν που δόθηκαν στο διάγγελμα του Obama, ήταν ότι στόχος του δεν ήταν άλλος από το να αφυπνίσει τις κυβερνήσεις των

κρατών αυτών (κυρίως του Αφγανιστάν και του Πακιστάν) αλλά και της διεθνούς κοινότητας, τη στιγμή που τα αμερικανικά συμφέροντα βρισκόταν σε ιδιαίτερο κίνδυνο (Gates, 2014).

3.3 ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ MC CRYSTAL (MC CRYSTAL APPROACH)

Από τις αρχές του 2010 η κυβέρνηση Obama άρχισε να δέχεται αυστηρή κριτική σχετικά με τη μηδενική πρόοδο σε έναν πόλεμο που μετρούσε ήδη μια δεκαετία και απαριθμούσε τεράστιες απώλειες για τις ΗΠΑ, τόσο σε ανθρώπινο δυναμικό όσο και σε πόρους (Chaudhuri & Farrell, 2011). Ένα από τα σχέδια λοιπόν που προτάθηκε και έγινε δεκτό με θετική προοπτική ήταν η προσέγγιση του Mac Crystal (*McCrystal approach*) και η οποία βασίστηκε σε δύο πυλώνες. Ο πρώτος πυλώνας αφορούσε την προστασία του γηγενή πληθυσμού και του δημοκρατικού πολιτεύματος και ο δεύτερος σχετιζόταν με την ενίσχυση των διεθνών οργανισμών που δρούσαν στην περιοχή, με σκοπό την επικέντρωση των επιχειρήσεων κατά των δυνάμεων των Taliban (Chaudhuri and Farrell, 2011).

Ο McCrystal υποστήριξε πως ο πόλεμος στο Αφγανιστάν δεν ήταν μια καθαρά στρατιωτική μάχη, αλλά σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό πολιτική (Chaudhuri & Farrell, 2011). Διέκρινε πως η κύρια απειλή της σταθερότητας στο Αφγανιστάν δεν ήταν τόσο οι ίδιοι οι Taliban, όσο η οποιαδήποτε κυβέρνηση που θα δρούσε στη «σκιά τους», καθώς βέβαια και οι μικρό-οργανώσεις που προέρχονταν μέσα από τον ίδιο τον λαό. Για το λόγο αυτό, κρίθηκε απαραίτητο να εξασφαλιστεί πως στο Αφγανιστάν θα εδραιωνόταν μια σταθερή και ισχυρή κυβέρνηση που θα προστάτευε τα συμφέροντα και το δημοκρατικό πολίτευμα της χώρας που βρισκόταν ακόμη σε πολύ αρχικό στάδιο (Woodward, 2010). Η εν λόγω λοιπόν στρατηγική κινήθηκε με βάση τους δύο βασικούς άξονες που είχαν συμφωνηθεί. Αρχικά, να προστατευτεί ο πληθυσμός από την βία, την αντιπαλότητα και τη διαφθορά, κάτι που αναμφίβολα θα είχε αντίκτυπο στη σταθερότητα της δημοκρατικής κυβέρνησης (Chaudhuri & Farrell, 2011). Δεύτερον, να αποκατασταθούν και να ενισχυθούν οι σχέσεις ανάμεσα στο λαό του Αφγανιστάν και τις Άρχουσες δυνάμεις της περιοχής, οι οποίες σταδιακά θα έπρεπε να αναλάβουν τον κύριο ρόλο προστασίας και διατήρησης της ασφάλειας στη περιοχή, από τους Taliban. Μια τέτοια όμως διαδικασία θα μπορούσε να εξασφαλιστεί μόνο με την εύρυθμη σχέση μεταξύ των αφγανικών αρχών και των διεθνών δυνάμεων της ISAF (Gates, 2014).

Είναι προφανές βέβαια το γεγονός ότι μια τέτοια διαδικασία δεν θα μπορούσε να γίνει εύκολα εφικτή, καθώς οι πολίτες δεν έδειξαν εξαρχής την επιθυμία να συνεργαστούν με τις διεθνείς δυνάμεις της ISAF κτλ. Δεν ήταν, μάλιστα, λίγες οι περιστάσεις κατά τις

οποίες οι τοπικές Αρχές διαμαρτύρονταν για το γεγονός ότι προκαλούνταν θάνατοι λόγω μαχών μεταξύ του πληθυσμού και των δυνάμεων της ISAF και της ANSF (*Afghan National Security Forces*). Χαρακτηριστικά, μόνο για το έτος 2007 είχαν καταγραφεί 539 θάνατοι πολιτών από τις δυνάμεις της ISAF και της ANSF, γεγονός που διατηρούσε την καχυποψία και την εχθρικήτητα του τοπικού πληθυσμού απέναντι στις διεθνείς δυνάμεις (Campbell and Shapiro, 2009).

Για την αντιμετώπιση των παραπάνω φαινομένων, ο McChrystal υποστήριξε πως έπρεπε με κάθε τρόπο να αντιμετωπιστούν οι απώλειες του τοπικού πληθυσμού και διέταξε τον περιορισμό της χρήσης θανάσιμης βίας από την ISAF, ιδίως αυτής μέσω αέρα και πυροβολικού (Chaudhuri and Farrell, 2011).

Αξίζει ακόμη να σημειωθεί ότι παρά τις πιο στοχευμένες και συστηματικές επιχειρήσεις της ISAF (σε συνδυασμό με την ενίσχυση των αμερικανικών στρατευμάτων), οι θάνατοι πολιτών και οι καταστροφές εξοπλισμού και εγκαταστάσεων μέχρι και τον Οκτώβριο του 2010 είχαν μειωθεί κατά 50% (Chaudhuri and Farrell, 2011). Ένας ακόμη σημαντικός στόχος που επιτεύχθηκε μέχρι και το τέλος του 2010, ήταν η ενίσχυση των αφγανικών δυνάμεων ασφάλειας και η ισχυρή εγκαθίδρυση τους μέσα στο αφγανικό κράτος (Woodward, 2010). Πράγματι, μέχρι το φθινόπωρο του 2010, ο αριθμητικός στόχος της Αφγανικής Εθνικής Αστυνομίας (*Afghan National Police*), ξεπεράστηκε κατά 20 χιλιάδες ενώ η εκπαίδευση και ο εξοπλισμός τους ακολούθησε τον προγραμματισμό που είχε συμφωνηθεί (Chaudhuri and Farrell, 2011). Βέβαια, δεν είναι λίγοι εκείνοι που υποστηρίζουν πως η εθνική ασφάλεια του Αφγανιστάν, αν και αυξήθηκαν αριθμητικά οι δυνάμεις, δεν έγινε καλύτερη ποιοτικά, καθώς προέκυψαν αρκετά ζητήματα. Το σημαντικότερο από αυτά, ήταν πως ένας τόσο μεγάλος αριθμός ήταν δύσκολο να ελεγχθεί από το αρμόδιο υπουργείο του Αφγανιστάν (Chaudhuri & Farrell, 2011).

Ταυτόχρονα, το σώμα αυτό αντιμετώπιζε και άλλα σημαντικά προβλήματα που εμπόδιζαν τη σωστή εκπαίδευση και μετέπειτα λειτουργία του, με κυριότερα ζητήματα τον ιδιαίτερα υψηλό βαθμό αναλφαβητισμού (70-90%) και εθισμού στα ναρκωτικά (20-25%) (Chaudhuri and Farrell, 2011). Γενικότερα, έχουν τεθεί αρκετά ερωτήματα για το πόσο οι αφγανικές δυνάμεις θα είναι έτοιμες να αντιμετωπίσουν όποιον κίνδυνο ή απειλή προκύψει από την Al-Qaeda. Παρόλα αυτά, άλλες βιβλιογραφικές πηγές υποστηρίζουν πως παρατηρείται μια αργή μεν, σταθερή δε βελτίωση (Campbell and Shapiro, 2009).

3.4 ΕΣΤΙΑΣΗ ΣΤΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΦΓΑΝΙΣΤΑΝ

Μέχρι και τα τέλη του 2010 παρατηρείται μια γενικότερη τάση της Αμερικανικής κυβέρνησης να αποδίδει εξαιρετικά μεγάλη σημασία στις επιχειρήσεις που λαμβάνουν χώρα στο Αφγανιστάν, παρά στις αντίστοιχες στο Ιράκ (Kühn, 2013). Όπως υποστηρίζει ο Obama, σε πολλά από τα δημόσια διαγγέλματα του στον αμερικανικό λαό αλλά και σε διεθνή συνέδρια, η μεγάλη απειλή του 21^{ου} αιώνα είναι αναμφίβολα η τρομοκρατία και ως τέτοια θα πρέπει να αντιμετωπιστεί (Gates, 2014). Την ίδια περίοδο, η πολιτική που ασκεί ο πρόεδρος Obama εστιάζεται στις διπλωματικές σχέσεις με τις γείτονες χώρες του Αφγανιστάν (πέρα από την εδραιωμένη πολιτική που ακολουθείται στο Πακιστάν) υποστηρίζοντας πως πετυχαίνοντας τη συναίνεση και τη συνεργασία ολόκληρης της περιοχής, θα εξασφαλιστεί ευκολότερα η σταθερότητα στη χώρα καθώς και ότι η δημοκρατικοποίηση της θα επέλθει πιο ανώδυνα (Hoffman, 2010).

Την περίοδο αυτή και μέσα από τις κινήσεις του McChrystal σημειώνεται μια σχετικά σημαντική επιτυχία στη μείωση των απωλειών του ντόπιου πληθυσμού, ενώ χαρακτηριστικό είναι πως στον τομέα που τελεί υπό Βρετανική διοίκηση, δεν μετράται κανένας θάνατος αμάχου (Chaudhuri and Farrell, 2011). Βέβαια, μάχες λαμβάνουν χώρα στην περιοχή του Marjah, εκεί όπου συγκεντρώνονται πολλοί Taliban και καταγράφονται οι θάνατοι μεταξύ 16 και 28 πολιτών. Η ISAF υποστηρίζει πως οι περισσότερες απώλειες οφείλονται στο γεγονός ότι στις συγκεκριμένες περιοχές όπου έλαβαν και χώρα οι περισσότερες μάχες, ο πληθυσμός ζούσε σε πολύ άσχημες συνθήκες, κάτι που δυσκόλεψε την αμερικανική πλευρά στο χτίσιμο και την εγκατάσταση υποστηρικτικών μέσων, με αποτέλεσμα να διευκολυνθεί σημαντικά η δράση των Taliban, ασκώντας επιρροή στους κατοίκους και διακινώντας τα δικά τους συμφέροντα.

Φυσικά, όπως προαναφέρθηκε, ένα σημαντικό μέρος του σχεδίου Obama ήταν να επιτευχθεί η σταθεροποίηση της δημοκρατίας στο Αφγανιστάν επιστρατεύοντας στρατιωτικά μέσα σε συνδυασμό με άλλες μεθόδους, ικανές να διασφαλίσουν την επιτυχία της πολιτικής του αυτής (Woodward, 2010). Άμεσος στόχος, λοιπόν, του σχεδίου της αμερικανικής αποστολής στο Αφγανιστάν αποτέλεσε το να διασφαλιστεί η οργάνωση των εσωτερικών και καίριων ζητημάτων της χώρας (Wahabuddin, 2010). Αυτά είναι, φυσικά, η εκπαίδευση και η υγεία, η επάνδρωση με υλικό των κρατικών ιδρυμάτων (πανεπιστήμια,

υπηρεσίες κτλ), η βελτίωση των υγειονομικών συνθηκών καθώς και η εξασφάλιση της κοινωνικής μέριμνας κτλ.

Για να διασφαλιστούν, όμως, όλα τα παραπάνω έπρεπε να βρεθούν υποστηρικτικοί πόροι οι οποίοι για πολύ μεγάλο χρονικό διάστημα δεσμεύονταν λόγω των επιχειρήσεων στο Ιράκ (Gates, 2014). Συμπερασματικά, λοιπόν, και το 2011, η πολιτική που ακολουθήθηκε από τον Obama εστιάστηκε σε πολύ μεγάλο βαθμό στις επιχειρήσεις της χώρας στο Αφγανιστάν, με αποτέλεσμα να περιορίσει τις επιχειρήσεις της στο Ιράκ. Οι επιχειρήσεις στο Αφγανιστάν, αν και μετρούν ήδη μια δεκαετία (από το 2001), δεν δείχνουν ακόμη να αποσύρονται αλλά αντίθετα, ενισχύονται τόσο από την πλευρά των αμερικανών όσο και των υπόλοιπων δυτικών δυνάμεων που δραστηριοποιούνταν στρατιωτικά και πολιτικά στην περιοχή (Kühn, 2013).

Βέβαια, πολλές από τις δυσκολίες που αντιμετώπιζε η ISAF ακόμη και μέχρι το τέλος του 2011 προερχόντουσαν από τη συνεχή κοινωνική αναταραχή και τα πολλά εσωτερικά και πολιτικά ζητήματα που επικρατούν ακόμη και σήμερα στο εσωτερικό του Αφγανιστάν. Για παράδειγμα, ένα από τα πολλά περιστατικά που αναφέρονται στη διεθνή βιβλιογραφία σχετίζεται με το μεγάλο ποσοστό διαφθοράς στη χώρα (Woodward, 2010). Στις εκλογές που είχαν διεξαχθεί το 2009, μετά την ανακοίνωση της στρατηγικής Obama, επικράτησε μια γενικευμένη αναστάτωση καθώς αυτές είχαν χαρακτηριστεί ως απόλυτο φιάσκο. Πράγματι, το ποσοστό της νοθείας ήταν τεράστιο. Πάνω από 1 εκατομμύριο ψήφοι χαρακτηρίστηκαν ως ύποπτες ενώ διάφορες στατιστικές έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από τις υπηρεσίες της ISAF έδειξαν ότι ένα πολύ μεγάλο ποσοστό των κατοίκων της χώρας, ιδίως των νότιων και ανατολικών περιοχών της (με τη μεγαλύτερη επιρροή των Taliban) πίστευαν πως οι εκλογές που διεξήχθησαν δεν ήταν ούτε απόλυτα ελεύθερες ούτε δίκαιες (Wahabuddin, 2010).

Το 2011 αποτέλεσε μια χρονιά ορόσημο για την πολιτική Obama καθώς παρά τις όποιες στρατηγικές και πολιτικές αποτυχίες συνάντησε η αμερικανική αποστολή, απέκτησε στο δυναμικό της μια σημαντική για κάποιους, αδιάφορη για κάποιους άλλους, επιτυχία. Τον Απρίλιο λοιπόν του έτους αυτού, ο Obama διέταξε την διεξαγωγή μιας μυστικής επιχείρησης που στόχο είχε την αιχμαλώτιση του αρχηγού της Al-Qaeda, Osama Bin Laden (Scheuer, 2011).

3.5 ΘΑΝΑΤΟΣ BIN LADEN ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ

Τον Μάιο του ίδιου χρόνου, η ειδική ομάδα πεζοναυτών των Ηνωμένων Πολιτειών ανακοίνωσαν πως κατάφεραν να σκοτώσουν τον Osama Bin Laden, τον οποίο είχαν εντοπίσει στο Πακιστάν. Ο εκπρόσωπος τύπου των υπηρεσιών ενημέρωσε πως ο εντοπισμός του Bin Laden, είχε ξεκινήσει ήδη από το 2002 και τελικά με την προσεκτική συλλογή και εξακρίβωση των χιλιάδων πληροφοριών που συγκέντρωναν από τότε, κατάφεραν να τον εντοπίσουν στην περιοχή Abbottabad του Πακιστάν (Scheuer, 2011).

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που διέρρευσαν στον αμερικανικό τύπο, αμέσως μετά τον θάνατο του Bin Laden, 79 κομάντος χρησιμοποιήθηκαν για την διεκπεραίωση της επιχείρησης, μια δράση που σχεδιάζονταν και δοκιμάζονταν για αρκετά χρόνια πριν την πραγματική υλοποίηση της (Gates, 2014). Αναμφίβολα, για την αμερικανική κυβέρνηση η θανάτωση του αρχηγού της Al-Qaeda ήταν ένα ισχυρό χαρτί που χρησιμοποιήθηκε για να απαντήσει στους επικριτές της παρουσίας των αμερικανικών στρατευμάτων για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα στο Αφγανιστάν (Kühn, 2013). Με τον θάνατο του Bin Laden, ακολούθησε μια τεράστια παραφιλολογία και θεωρίες συνωμοσίας σχετικά με το αν τελικά θανατώθηκε όντως, ή όχι, ενώ δεν ήταν λίγοι οι επικριτές που υποστήριζαν πως ο θάνατος του τρομοκράτη δεν ήταν τίποτα παραπάνω από ένα ισχυρό επικοινωνιακό τρικ από μέρους της αμερικανικής κυβέρνησης (Scheuer, 2011).

Πέρα, όμως, από τις αντιδράσεις που ξέσπασαν για την εκτέλεση του Bin Laden, είτε θετικές είτε αρνητικές, το ζήτημα της αποκατάστασης του Αφγανιστάν προφανώς δεν έφυγε από το μικροσκόπιο των αμερικανικών δυνάμεων, και αυτό γιατί ούτε τα εσωτερικά προβλήματα έπαψαν να υφίστανται στη χώρα, ούτε φυσικά η Al-Qaeda έπαψε να έχει υπόσταση με τον θάνατο του ηγέτη της (U.S, Department of State, 2012). Τα ζητήματα που αντιμετώπιζε η αμερικανική αποστολή στο Αφγανιστάν συνέχισαν να υφίστανται, με τη διαφορά ότι σημειώθηκαν ορισμένες ποιοτικές μεταβολές (Chaudhuri and Farrell, 2011).

Αρχικά, από το 2012 απομακρύνθηκαν τα στρατεύματα σοβιετικής ιδεολογίας που ήταν συμμαχικά ή προσκείμενα στην τρομοκρατική οργάνωση, θέτοντας έτσι, όπως

υποστήριξε η ISAF, τις βάσεις για την σταθεροποίηση της πολιτικής κατάστασης στη χώρα του Αφγανιστάν (Gates, 2014). Παρόλα αυτά, τα προβλήματα συνεχίστηκαν στο εσωτερικό, καθώς πρόκειται για μια χώρα με έντονες πολιτικές, πολιτισμικές και κοινωνικές αντιθέσεις, και όπως είναι φυσικό και επόμενο, μια χώρα υπό τέτοιες συνθήκες είναι δύσκολο να ευημερήσει πολιτικά και κοινωνικά.

Παράλληλα, ένα άλλο ζήτημα που τέθηκε επί τάπητος μετά την μερική αποκατάσταση της πολιτικής σταθερότητας στο Αφγανιστάν ήταν ο ρόλος που διαδραμάτιζε η κυβέρνηση του Πακιστάν. Πολλοί κατηγόρησαν την πακιστανική ηγεσία ότι γνώριζε εξ αρχής ότι ο Osama Bin Laden κρύβονταν στην επαρχία της χώρας ενώ άλλοι, προχωρώντας παραπέρα υποστήριζαν πως η κυβέρνηση είχε περιθάλψει και προστατέψει τον αρχηγό της Al-Qaeda (Porter, 2012).

Λαμβάνοντας λοιπόν υπ' όψιν τα γεγονότα που ακολούθησαν μετά την απομάκρυνση των σοβιετικών στρατευμάτων, μπορεί κανείς να διαμορφώσει μια σφαιρικότερη άποψη για τα αποτελέσματα και τις επιδράσεις της πολιτικής που διαμόρφωσε και άσκησε ο Obama στην περιοχή. Γενικότερα, παρά τις απόψεις των υποστηρικτών ή των επικριτών της στρατηγικής που ακολουθήθηκε, υπάρχουν κάποια γεγονότα που δεν είναι δυνατόν να τεθούν υπό αμφισβήτηση (Hoffman, 2010).

3.6 ΑΠΕΜΠΛΟΚΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ

Μετά τον θάνατο του Osama Bin Laden, το ενδιαφέρον των ΗΠΑ εξασθένησε αρκετά, όσον αφορά την αποκατάσταση του Αφγανιστάν, ενώ οι πόροι που προορίζονταν για την ανασύσταση της χώρας περιορίστηκαν για τη συντήρηση των στρατευμάτων (Wahabuddin, 2010). Επιπλέον, η επιρροή του Ισλάμ στην περιοχή, είναι ιδιαίτερα ισχυρή τόσο σε ιδεολογικό όσο και πολιτικό επίπεδο. Παρά την ύπαρξη κομμουνιστικών αρχών, οι θρησκευτικές επιρροές παρέμειναν αρκετά ισχυρές ώστε να φανατίζουν και διατηρούν τις εσωτερικές διαμάχες στη χώρα. Τέλος, η νεότερη γενιά του Αφγανιστάν γεννήθηκε σε μια χώρα που μαίνονταν από εμφύλιες διαμάχες ενώ ταυτόχρονα η παρέμβαση των δυτικών δυνάμεων ήταν εμφανής σε κάθε φάσμα της καθημερινότητας τους (Kühn, 2013). Δεν είναι, μάλιστα, λίγοι εκείνοι οι κάτοικοι που έχασαν δικούς τους ανθρώπους σε επιχειρήσεις της ISAF και των λοιπών δυνάμεων. Όλα λοιπόν τα παραπάνω, συνετέλεσαν στην αρνητική στάση που διατήρησε ο πληθυσμός έναντι των δυτικών δυνάμεων (Gates, 2014).

Τέλος, η χρονιά του 2013 υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική, καθώς ο πρόεδρος Obama επανέλαβε τη πρόθεση του για πλήρη απομάκρυνση των αμερικανικών στρατευμάτων από το Αφγανιστάν. Η αρχή της πρόθεσης αυτής πραγματοποιήθηκε με το κλείσιμο των φυλακών του Guantanamo Bay και την υπόσχεση του Αμερικανού προέδρου ότι όλοι οι αμερικανοί στρατιώτες θα επιστρέψουν στις ΗΠΑ μέχρι το 2024.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι τρομοκρατικές επιθέσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες γινόντουσαν ολοένα και πιο έντονες με το πέρασμα του χρόνου, ενώ η κορύφωση τους έγινε την ημέρα της 11ης Σεπτεμβρίου του 2001. Η επέμβαση των ΗΠΑ στο Αφγανιστάν κρίθηκε απαραίτητη με σκοπό την καταπολέμηση μελλοντικών τρομοκρατικών επιθέσεων, την εξόντωση του καθεστώτος των Taliban αλλά και την σύλληψη του αρχηγού της οργάνωσης Al-Qaeda, Osama Bin Laden. Ο πόλεμος εναντίον της τρομοκρατίας και η δημιουργία μιας νέας έννοιας για τον πόλεμο συνδέθηκε με την παγκοσμιοποίηση, την παροχή ασφάλειας στις Η. Π. Α, καθώς και την προσπάθεια επιδίωξης των Αμερικάνικων αξιών με ειρηνικό τρόπο. Σε ένα τέτοιο περιβάλλον, η εθνική πολιτική ασφάλεια της Αμερικής αλλά και οι προτεραιότητες που έθεταν κατά την διάρκεια του πολέμου δεν ήταν σαφείς, καθώς υπήρχαν συχνά διαφοροποιήσεις στις προτεραιότητες τους, ενώ πολλές από τις πολιτικές που επέλεγαν ήταν συχνά αντιφατικές μεταξύ τους (Sarkesian, *e.t. al.*, 2008).

Η δήλωση του G. Bush, σύμφωνα με την οποία οι υπαίτιοι για τις επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου είναι η οργάνωση της Al-Qaeda, έδωσε το έναυσμα για την έναρξη μιας σειράς συζητήσεων αναφορικά με το ζήτημα της διεθνούς ασφάλειας. Στο πρώτο κεφάλαιο λοιπόν, γίνεται ανάλυση των συζητήσεων που αναπτύχθηκαν, οι οποίες κατέληξαν σε ομόφωνη απόφαση, σύμφωνα με την οποία τέθηκε ως προτεραιότητα η καταπολέμηση της τρομοκρατίας. Τα στρατιωτικά σχέδια για την επέμβαση αυτή, αποφασίστηκαν από τον Πρόεδρο σε συνεργασία με τον Διοικητή Κεντρικής Διοίκησης των Η.Π.Α., T. R. Franks. Παράλληλα, αποφασίστηκε να τεθεί σε λειτουργία η επονομαζόμενη «Επιχείρηση Διαρκής Ειρήνη», η οποία αποτελούταν από τέσσερις φάσεις. Οι φάσεις αυτές προέβλεπαν την τοποθέτηση χερσαίων δυνάμεων σε γειτονικές χώρες, την επίθεση σε Taliban και μέλη της Al-Qaeda μέσω αεροπορικών επιδρομών, την ανατροπή του καθεστώτος των Taliban και την αιχμαλώτιση του Osama Bin Laden. Στο δεύτερο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας, αναλύθηκαν οι στρατιωτικές επεμβάσεις που υλοποίησαν οι αμερικάνοι μαζί με τους συμμάχους τους εναντίον του καθεστώτος των Taliban, υπό την αρχηγία του G. Bush. Οι στρατιωτικοί στόχοι που έθεταν σταδιακά είχαν επιτυχία. Όμως, σε κάθε επίθεσή τους ερχόντουσαν αντιμέτωποι με επιπλέον πολεμιστές

Taliban και νέα μέλη της Al-Qaeda, που είχαν διαφύγει σε γειτονικά κράτη και πολεμούσαν για την ιδεολογία της ισλαμικής αυτής εξτρεμιστικής οργάνωσης. Τέλος, το τρίτο εστιάζει όχι τόσο στις επιχειρήσεις που έλαβαν χώρα στο Αφγανιστάν, αλλά στη πολιτική που ακολούθησε ο νέος αμερικανός Πρόεδρος, Barack Obama. Υπό τις εντολές του και τις στρατηγικές που υλοποίησε ο νέος πρόεδρος, το 2011, κατάφερε τον στόχο που αρχικά είχε θέσει, ο προκάτοχος του G. Bush. Ο εν λόγω στόχος δεν ήταν άλλος από τη σύλληψη και θανάτωση του αρχηγού της Al-Qaeda, Osama Bin Laden, ο οποίος εντοπίστηκε από αμερικανούς στρατιώτες στο Πακιστάν.

Στη βάση λοιπόν αξιολόγησης των παραπάνω στοιχείων εξάγονται συμπεράσματα, τα οποία απαντούν στη δράση που ανέπτυξαν στο αφγανικό έδαφος οι αμερικανικές δυνάμεις σε συνεργασία με τη διεθνή κοινότητα. Πιο αναλυτικά, η αμερικανική επέμβαση στο Αφγανιστάν το 2001 αποφασίστηκε στο πλαίσιο επίτευξης πολιτικών στόχων με διεθνές αντίκτυπο. Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, οι στόχοι περιορίζονταν στην εξάρθρωση της τρομοκρατικής οργάνωσης Al-Qaeda, την ανατροπή του καθεστώτος των Taliban και την ανοικοδόμηση και εκδημοκρατισμού του ισλαμικού αυτού κράτους. Οι στρατιωτικές επιχειρήσεις και η ανθρωπιστική βοήθεια που αναπτύχθηκαν και συνεχίζουν μέχρι και σήμερα να διατηρούν την παρουσία τους στο εμπόλεμο αυτό κράτος, δεν κατάφεραν να ικανοποιήσουν σε μεγάλο βαθμό τις αμερικανικές φιλοδοξίες.

Η αμερικανική επέμβαση στο Αφγανιστάν που εξετάστηκε παραπάνω, κατάφερε να υλοποιήσει ορισμένους από τους πολιτικούς στόχους που είχε θέσει κατά τη διακήρυξη του πολέμου. Πιο συγκεκριμένα, όσον αφορά τον τομέα της ανθρωπιστικής βοήθειας στο αφγανικό κράτος, οι πιέσεις από την αμερικανική κυβέρνηση για την ενίσχυσή της, φαίνεται να ήταν αποτελεσματικές. Η Susan Brock, η οποία είναι σύμβουλος υγείας της USAID στην Καμπούλ, εξέφρασε την έκπληξη όλων σχετικά με το ποσοστό θνησιμότητας που είχε το Αφγανιστάν, σύμφωνα με μια έρευνα θνησιμότητας που έγινε το 2011. Η εν λόγω σύμβουλος, σε δήλωσή της αναφέρει ότι: *«Είμαστε όλοι έκπληκτοι. Αυτό είναι αυτό που οδήγησε σε περαιτέρω έλεγχο και πολύ περισσότερη ανάλυση»*. Η συγκεκριμένη έρευνα θνησιμότητας χρηματοδοτήθηκε από την Αμερικάνικη Υπηρεσία για Διεθνή Ανάπτυξη με την συγχρηματοδότηση του Ταμείου Παιδιών του ΟΗΕ, καθώς το ποσό ανήλθε στα 5.000.000 δολάρια. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν από την συγκεκριμένη έρευνα

έδειξαν ότι το προσδόκιμο ζωής είχε αυξηθεί κατά πολύ, καθώς υπολογίστηκε στα 62 χρόνια, σε αντίθεση με το προσδόκιμο ζωής που είχε υπολογιστεί στα 42 χρόνια, το 2004. Το 2004 είχε υπολογιστεί ότι το 25% των παιδιών δεν ζούσαν παραπάνω από την ηλικία των 5. Στην νέα έρευνα, το ποσοστό των παιδιών αυτών μειώθηκε στο 10%. Επιπλέον, ενώ η προηγούμενη μελέτη θνησιμότητας είχε δείξει ότι στους 100.000 τοκετούς που γινόντουσαν, στις 1.600 περιπτώσεις, οι γυναίκες έχαναν την ζωή τους στον τοκετό, η πρόσφατη μελέτη που ακολούθησε, κατέδειξε ότι ο αριθμός αυτός επίσης μειώθηκε και υπολογίστηκε στις 327 περιπτώσεις από τους 100.000 τοκετούς, (Quil, 2012).

Παράλληλα, σημαντική ήταν η συμβολή της διεθνούς κοινότητας και των αμερικανικών δυνάμεων, στον τομέα της αναδιάρθρωσης και ανασύστασης των αφγανικών δυνάμεων. Για επίτευξη όμως μεγαλύτερης εμβέλειας αποτελεσμάτων απαιτείται καλύτερη συνεργασία μεταξύ της αφγανικής κυβέρνησης και των διεθνών δρώντων που έχουν παρουσία στο αφγανικό κράτος.

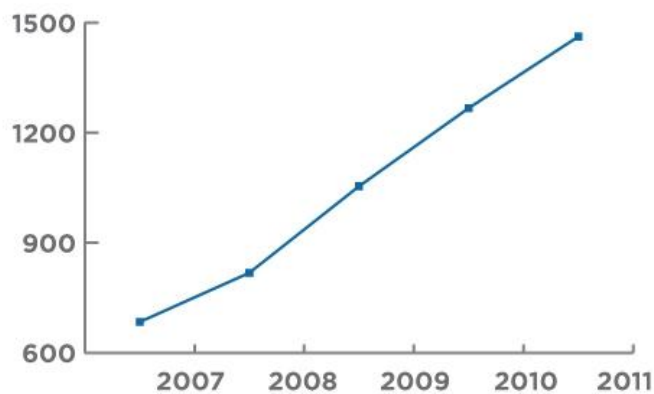
Ωστόσο, σε ένα ευρύτερο πλαίσιο αξιολόγησης, η αμερικανική επέμβαση στο Αφγανιστάν ήταν αποτυχημένη. Πολλοί πρώην κορυφαίοι αξιωματικοί του αμερικανικού στρατού θεώρησαν την αμερικανική νίκη στο πόλεμο με το Αφγανιστάν σχεδόν αδύνατη. Η εν λόγω άποψη διατυπώθηκε στη βάση των ασαφών πολιτικών και μη, στόχων που είχαν τεθεί, από την πλευρά του Λευκού Οίκου (Shinkman, 2015). Όπως χαρακτηριστικά, υπογραμμίζει και ο στρατηγός Jim Martin στο Κογκρέσο: *«Πρέπει να σχηματίσουμε μια σαφή στρατηγική αντίληψη για την υπεράσπιση των αξιών μας»*. Η εν λόγω άποψη δεν διατυπώθηκε μόνο από τους πολιτικούς και στρατιωτικούς κύκλους, καθώς ακόμη και οι αμερικανοί πολίτες θεώρησαν τον πόλεμο αναποτελεσματικό. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με μία έρευνα που διεξάχθηκε, το 73% των αμερικανών, δήλωσαν ότι οι χειρισμοί του Λευκού Οίκου, όσον αφορά εξωτερικού ενδιαφέροντος ζητήματα, είναι λάθος.

Σύμφωνα με τα όσα μελετήθηκαν παραπάνω, διαπιστώνεται το γεγονός ότι ο στόχος της Αμερικανικής κυβέρνησης να εκτοπίσει το καθεστώς των Taliban, επετεύχθη εν μέρει. Η πτώση του καθεστώτος ήταν γεγονός, καθώς από το 2002 και έπειτα την εξουσία την ασκεί η φιλικά διακείμενη προς τις δυνάμεις της Δύσης, κυβέρνηση του Hamid Karzai. Όμως, η διαφθορά που σημειώθηκε στη νέα αυτή κυβέρνηση, οδήγησε πολλούς από τους ντόπιους να σταθούν στο πλευρό των Taliban και να εξεγερθούν. Οι Taliban διατηρούσαν εξαρχής ξεκάθαρη στάση έναντι των αμερικανών, καθώς σε δήλωσή

τους υποστήριζαν ότι δεν θα σταματήσουν να πολεμούν έως ότου φύγει και ο τελευταίος στρατιωτικός των δυτικών δυνάμεων. Το γεγονός αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η τρομοκρατία δεν καταπολεμήθηκε, όπως αρχικά είχαν σχεδιαστεί. Αντιθέτως, παραμένει ενεργή απειλή, όχι μόνο για τις Η. Π. Α. αλλά και για την ευρύτερη διεθνή ασφάλεια. Άλλωστε, οι επιθέσεις που οργανώθηκαν και διαπράχθηκαν τα τελευταία χρόνια αποτελούν ζωντανή απόδειξη της κλιμακούμενης δράσης των τρομοκρατικών οργανώσεων. Επιπλέον, το στοιχείο της μακράς διάρκειας της εν λόγω επέμβασης, την απομακρύνει από τις καθαρά επιτυχημένες επεμβάσεις. Άλλωστε, σύμφωνα και με τον Sun Tzu: «Καμία χώρα δεν ωφελήθηκε από έναν μακροχρόνιο πόλεμο». Ένας τέτοιου είδους πόλεμος λοιπόν, δεν θα μπορούσε να έχει θετικά αποτελέσματα για την ανθρωπότητα. Άλλωστε, το γεγονός ότι υπάρχει ακόμη η ανάγκη για διατήρηση ξένων στρατευμάτων στο Αφγανιστάν, φανερώνει την αναποτελεσματικότητα των πολιτικών που εφαρμόστηκαν όλα αυτά τα χρόνια στην περιοχή. Ακόμη, γίνεται αισθητή και η αδυναμία της κυβέρνησης να διατηρήσει τη χώρα ασφαλή και να καταπολεμήσει από μόνη της κάθε προσπάθεια ανάπτυξης τρομοκρατικών δραστηριοτήτων, όπως συνέβη στο παρελθόν.

Δεν θα μπορούσε να παραληφθεί να αναφερθεί η άμεση συνέπεια που είχε ο μακρός αυτός πόλεμος, που δεν είναι άλλη από το μεγάλο αριθμό ανθρώπων που έχασαν τη ζωή τους, στο όνομα της προάσπισης της πατρίδας τους οι μεν, της ευρύτερης ειρήνης και ασφάλειας οι δε. Τόσο ο άμαχος πληθυσμός του αφγανικού κράτος, όσο και στρατιωτικοί και πολεμιστές και των δύο πλευρών που έχασαν τη ζωή τους, στη διάρκεια των 14 χρόνων που κράτησε αυτή η επέμβαση, δεν θα μπορούσαν να προσδώσουν λοιπόν θετικό πρόσημο στην έκβαση του πολέμου. Στο διάγραμμα που ακολουθεί, παρουσιάζεται η αυξανόμενη πορεία που είχε ο αριθμός θανάτων των άμαχων πληθυσμών στο Αφγανιστάν. Κατά την διάρκεια του πολέμου μεταξύ των Η. Π. Α. και του Αφγανιστάν, πολλοί ήταν εκείνοι που έχασαν τη ζωή τους, χωρίς όμως να ανήκουν στους στρατιώτες. Ο αριθμός θανόντων του άμαχου πληθυσμού όπως είναι οι γέροι και μικρά παιδιά, ήταν ένα σοβαρό πρόβλημα για το αφγανικό κράτος. Οι θάνατοι του άμαχου πληθυσμού προερχόντουσαν πολλές φορές και άλλους παράγοντες, οι οποίοι όμως συνδέονται έμμεσα με τον πόλεμο. Μερικοί από αυτούς τους παράγοντες είναι οι αρρώστιες που μεταδίδονταν, η έλλειψη πόσιμου νερού, ο υποσιτισμός και η περιορισμένη πρόσβαση που είχαν οι πολίτες στην παροχή υγειονομικής περίθαλψης.

Table 1. Civilian Deaths in Afghanistan in the First Six Months of 2011, Compared to Casualties Jan-June in Previous Years

Πηγή διαγράμματος (Table 1): <http://costsofwar.org/article/afghan-civilians>

Στον πίνακα που ακολουθεί, περιλαμβάνονται οι απώλειες που σημειώθηκαν από της 7 Οκτωβρίου του 2001 έως και την 31 Δεκεμβρίου του 2014, μόνο στο Αφγανιστάν.

OPERATION ENDURING FREEDOM (OEF) U.S. CASUALTY STATUS						
FATALITIES AS OF: May 6, 2015, 10 a.m. EDT						
OEF	U.S.	Total	KIA	Non-	Pending	WIA
Military		Deaths		Hostile		
Casualties						
Afghanistan		2,215	1,832	383	0	20,027
Only***						
Other		136	11	125	0	41
Locations****						
OEF U.S. DoD		4	2	2		
Civilian Casualties						
Worldwide Total		2,355	1,845	510	0	20,068

Πηγή Πίνακα “Operation Enduring Freedom”: <http://www.defense.gov/news/casualty.pdf>

Παράλληλα, εξάγεται το συμπέρασμα ότι η στρατηγική που εφαρμόστηκε από τις εκάστοτε αμερικανικές κυβερνήσεις, ήταν σε υπέρμετρο βαθμό προσανατολισμένες στο επιχειρησιακό- στρατιωτικό κλάδο, με αποτέλεσμα η προσπάθεια για την ανοικοδόμηση του κράτους του Αφγανιστάν να είναι ελλιπής. Το γεγονός αυτό επηρέασε με τη σειρά του την εξέλιξη της επέμβασης. Είναι σαφές πως ένα κράτος με ασθενείς κρατικούς μηχανισμούς και υποδομές, με υψηλά επίπεδα διαφθοράς και με απουσία ισχυρού θεσμικού πλαισίου δεν δύναται να σημειώσει ανάπτυξη και να διατηρήσει τις νέο-εγκατασταθείσες, δημοκρατικού τύπου, δομές. Ακόμη, η επέμβαση δεν φαίνεται να έχει επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα ως προς την ανοικοδόμηση του Αφγανικού κράτους, για το λόγο ότι η αφγανική ανασυγκρότηση βασίστηκε σε αμερικανικά πρότυπα. Όπως γίνεται αντιληπτό το γεγονός αυτό επιβράδυνε την διαδικασία ενσωμάτωσης των νέων δομών. Τέλος, να σημειωθεί ότι η ασάφεια που παρατηρήθηκε ως προς τη φύση των δραστηριοτήτων των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων και των διεθνών θεσμών γενικότερα που δρούσαν στο αφγανικό έδαφος αποτέλεσε πηγή εντάσεων και στο εσωτερικό. Το εν λόγω γεγονός με τη σειρά του γέννησε την ανασφάλεια και την καχυποψία στον αφγανικό λαό, ως προς τη δράση και τη στάση των αμερικάνικών δυνάμεων και εκείνων της διεθνούς κοινότητας.

Ένας ακόμη παράγοντας που διαδραμάτισε πολύ σημαντικό ρόλο στο να χαρακτηριστεί η επέμβαση στο Αφγανιστάν ως μη επαρκώς αποτελεσματική είναι οι δαπάνες που έγιναν από την αμερικανική πλευρά προκειμένου να υποστηρίξουν την εν λόγω δράση τους. Όπως ήδη υπογραμμίστηκε παραπάνω, σύμφωνα με υπολογισμούς των Financial Times και ανεξάρτητων ερευνητών, ο πόλεμος στο Αφγανιστάν έχει στοιχίσει στους αμερικάνικους πολίτες 1 τρις. Δολάρια καθώς το 80% χρησιμοποιήθηκε υπό την προεδρία του αμερικανού προέδρου Barack Obama. Την επομένη των εκλογών, με την ανάληψη της Προεδρίας, αύξησε την στρατιωτική δύναμη στο Αφγανιστάν, θεωρώντας πως με αυτήν την τακτική θα δώσει ένα τέλος σε αυτό το μακροχρόνιο πόλεμο, έχοντας την νίκη με την μεριά του. Η αμερικανική κυβέρνηση δεν έχει δώσει ποτέ στοιχεία για το μέγεθος του κόστους που είχε η χώρα κατά την διάρκεια του πολέμου. Η μη δημοσιοποίηση τέτοιων στοιχείων θεωρείται λογικό, αφού όπως αποδεικνύεται από δημοσκοπήσεις που γίνονται, ένα μεγάλο ποσοστό των αμερικανών πολιτών είναι της άποψης ότι ο πόλεμος στο Αφγανιστάν ήταν μια κακή ιδέα.

Συγκριτική ανάλυση πολιτικής αμερικανικών κυβερνήσεων

Η απόφαση για τον πόλεμο, λήφθηκε το 2001 από τον Πρόεδρο George Bush. Ο εν λόγω πολιτικός, στην αρχή της προεδρίας του, ήταν ένας συγκρατημένος και επιφυλακτικός πολιτικός ηγέτης, όσον αφορά τις πολιτικές που εισήγαγε. Ωστόσο, στη συνέχεια της προεδρίας του μεταμορφώθηκε σε «νέο-συντηρητικό», «πολεμικό ηγέτη», όπως χαρακτηρίστηκε από πολλούς. Η δύναμη που είχε στα χέρια του ως πρόεδρος της Αμερικής ήταν το κατάλληλο εργαλείο για την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων που είχε, προς όφελος της χώρας που υπηρετούσε (Καιρίδης, 2008). Στην βάση λοιπόν αυτή, δεν δίσταζε να χρησιμοποιεί την στρατιωτική δύναμη που διέθετε, χρησιμοποιώντας πολλές φορές ποικίλα μέσα, τα οποία προκαλούσαν αρνητικές αντιδράσεις στους κύκλους φιλελεύθερων αναλυτών και συντηρητικών. Στην περίπτωση του Αφγανιστάν, η στρατηγική του Bush στηριζόταν στις σχέσεις που είχε αποκτήσει η αμερικανική κυβέρνηση με τις γειτονικές χώρες του Αφγανιστάν, οι οποίες δέχτηκαν να συμμαχήσουν και να βοηθήσουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, προερχόμενης από την Al-Qaeda. Ο G. Bush είχε την απόλυτη συμφωνία του Κογκρέσο, το οποίο πίεζε να ψηφίσει νομοθεσίες προς το συμφέρον της κυβέρνησης.

Μετά την ψήφο εμπιστοσύνης που έλαβε ο Barack Obama από τους αμερικανούς πολίτες, στις εκλογές που διεξήχθησαν το 2008, ο νέος αμερικανός Πρόεδρος εκτός των άλλων, ανέλαβε και την συνέχιση της επέμβασης στο Αφγανιστάν. Παρά το γεγονός όμως ότι ο υπαρχηγός της Al-Qaeda, Ayman al-Zawahiri, είχε προειδοποιήσει τον Obama πως αν συνέχιζε τις πολιτικές του προκατόχου του, θα αποτύγχανε, ο αμερικανός Πρόεδρος αποφάσισε να βαδίζει πολιτικά, στα βήματα του Bush. Συγκεκριμένα, ο υπαρχηγός δήλωσε : *«Αυτό που ανακοινώσατε [...] ότι θα αποσύρετε στρατιώτες από το Ιράκ [για να τους στείλετε] στο Afghanistan, είναι μια πολιτική καταδικασμένη σε αποτυχία»* (Ayman al-Zawahiri, 2008). Εξάλλου, κατά την διάρκεια της προεκλογικής του εκστρατείας, υποστήριζε ότι αν εκλεγεί Πρόεδρος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, θα συνέχιζε την επέμβαση αυτή. Ο Obama, σε άρθρο του στο New York Times, ξεχωρίζει το Αφγανιστάν ως το βασικό στρατιωτικό στόχο των Η. Π. Α., (Κάντας, 2009). Μάλιστα αναφέρει χαρακτηριστικά ότι: *«Ως πρόεδρος θα ακολουθήσω μια νέα στρατηγική, ενισχύοντας τις δυνάμεις μας στο Αφγανιστάν, με δυο τουλάχιστον ταξιαρχίες»* (B. Obama, 2009). Πράγματι, λίγο καιρό αργότερα, κατόπιν εντολής του Barack Obama, στάλθηκε αποστολή

30.000 Αμερικανών στρατιωτών στο Αφγανιστάν, με σκοπό να ενισχυθεί η στρατιωτική δύναμη εκεί και να καταστραφούν οι στρατιωτικές βάσεις της Al-Qaeda και των Taliban, κατά μήκος των συνόρων Αφγανιστάν-Πακιστάν. Να σημειωθεί ότι μετά από τόσα χρόνια αμερικανικής παρουσίας στην περιοχή του Αφγανιστάν, μόλις το 2014 αποφασίστηκε οριστικά το τέλος αυτού του πολέμου, με τον Obama να είναι κάνει λόγο για τη λήξη αυτού του μακρού πολέμου.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΓΓΛΟΓΛΩΣΣΗ

- Andres, R. Wills , C. & Griffith, T., 2005/06. Winning With Allies: The Strategic Value of the Afghan Model, *International Security*, 30 (3), pp.124-160
- American Rhetoric, 2001. *9/11 Address to the Nation* [online] Available at: <http://www.americanrhetoric.com/speeches/gwbush911addresstothinati.htm> [Accessed 22 September 2014]
- Barker, M. J., 2008. Democracy or polyarchy? US-funded media developments in Afghanistan and Iraq post 9/11, *Media Culture Society*, 30 (1), pp.109-130
- Bapat, N. A., 2014. The Escalation of Terrorism: Microlevel Violence and Interstate Conflict, *International Interactions: Empirical and Theoretical Research in International Relations*, 40(4), pp.568-578,
- BBC NEWS, 2011. *Al-Qaeda statement' confirms Osama Bin Laden's death* [online] 6 May Available at: <http://www.bbc.com/news/world-south-asia-13313201>
- Biddle, S., 2002. Afghanistan and the Future of Warfare: Implications for Army and Defense Policy, *Strategic Studies Institute, U.S. Army War College*, pp. 1-58

- Campbell, J. H. & Shapiro, J., 2009. Afghanistan index: tracking variables of reconstruction and security in post-9/11 Afghanistan, *Washington DC, Brookings Institution*, pp. 4-35
- Chaudhuri, R. & Farrell T., 2011. Campaign disconnect: operational progress and strategic obstacles in Afghanistan, 2009-2001, *International Affairs* 87(2), pp. 271–296
- Chesterman, S., 2004. *Bush, the United Nations and Nation-building, Survival: Global Politics and Strategy*, 46(1) , pp.101-116
- Conetta, C., 2002. Strange Victory: A critical appraisal of Operation Enduring Freedom and the Afghanistan war, *Commonwealth Foundation*, pp.3-86
- Collins, J.J., 2011. *Understanding War in Afghanistan*, Washington: National Defense University Press
- Costs of War*, n. d. *Afghanistan: At Least 21,000 Civilians Killed*, [online] Available at: <http://costsofwar.org/article/afghan-civilians> [Accessed 13 April 2015]
- Council on Foreign Relations , 2014. *U.S. War in Afghanistan* [online] Available at: <http://www.cfr.org/afghanistan/us-war-afghanistan/p20018> [Accessed 6 October 2014]
- Dale, C., 2009. War in Afghanistan: Strategy, Military Operations, and Issues for Congress, *Congressional Research Service Report for Congress*, pp. 1-84

- Fischer, H., 2010. U.S. Military Casualty Statistics: Operation New Dawn, Operation Iraqi Freedom, and Operation Enduring Freedom, *Congressional Research Service Report for Congress*, pp. 1-8
- Fields, M. & Ramsha, A., 2011. A Review of the 2001 Bonn Conference and Application to the Road Ahead in Afghanistan, *Institute for National Strategic Studies Strategic Perspectives*, 8, pp.1-35
- Friis, K., 2012. Which Afghanistan? Military, Humanitarian, and State-Building Identities in the Afghan Theater, *Security Studies*, 21(2) , pp. 266-300
- Feickert, A., 2005. U.S. Military Operations in the Global War on Terrorism: Afghanistan, Africa, the Philippines, and Colombia, *Congressional Research Service Report for Congress*, pp.1-22
- Feickert Andrew, 2006. U.S. and Coalition Military Operations in Afghanistan: Issues for Congress, *Congressional Research Service Report for Congress*, Updated December 11, pp.1-15
- Foreign Affairs, 2009. *Our Man in Kabul* [online] Available at: <https://www.foreignaffairs.com/articles/afghanistan/2009-11-04/our-man-kabul> [Accesses 10 January 2015]
- Friedman, N., et al., 2004. *Terrorism, Afghanistan, and America's New Way of War; The Iraq War: A Military History; The Iraq War: Strategy, Tactics, and Military Lessons* [online] Available at: <https://www.foreignaffairs.com/reviews/capsule-review/2004-01-01/terrorism-afghanistan-and-americas-new-way-war-iraq-war-military> [Accessed 10 October 2014]

Gallis, P. & Morelli, V. 2008 NATO in Afghanistan: A Test of the Transatlantic Alliance, *Congressional Research Service Report for Congress*, pp. 1-33

Global Research , 2010. *America's "Afghan Trap" Enters 10th Year* [online] (Updated 11 Oct 2010) Available at: <http://www.globalresearch.ca/america-s-afghan-trap-enters-10th-year/21376> [Accessed 6 October 2014]

Global Research , 2011. *October 7, 2001: America and NATO's Decision to Invade Afghanistan. The Pretext to Wage a "Just War"* [online] (Updated 7 Oct 2011) Available at: <http://www.globalresearch.ca/october-7-2001-america-and-nato-s-decision-to-invade-afghanistan-the-pretext-to-wage-a-just-war/26888> [Accessed 6 October 2014]

Global Research, 2012. *THE 9/11 READER. The September 11 2001* [online] (Updated 11 Sept 2014) Available at: <http://www.globalresearch.ca/the-911-reader-the-september-11-2001-terror-attacks/5303012> [Accessed 5 October 2014]

Global Research, 2014. *Did 9/11 Justify the War in Afghanistan?* [online] (Updated 9 Sept 2014) Available at: <http://www.globalresearch.ca/did-9-11-justify-the-war-in-afghanistan/19891> [Accessed 5 October 2014]

Global Research, 2014a. *UN Security Council Resolution on "Foreign Terrorist Fighters" Targets Democratic Rights* [online] Available at: <http://www.globalresearch.ca/un-security-council-resolution-on-foreign-terrorist-fighters-targets-democratic-rights/5404171> [Accessed 5 October 2014]

- Global Research , 2014b. *September 11, 2001: The Crimes of War Committed “In the Name of 9/11* [online] Available at:<http://www.globalresearch.ca/september-11-2001-the-crimes-of-war-committed-in-the-name-of-911/5311561> [Accessed 5 October]
- Goodhand, J., 2002. Aiding violence or building peace? The role of international aid in Afghanistan, *Third World Quarterly*, 23(5), pp. 837–859
- Goodrich, J. N., 2002. September 11, 2001 attack on America: a record of the immediate impacts and reactions in the USA travel and tourism industry, *Tourism Management*, 23(6), pp.573–580
- Hoffman, B., 2009. A Counterterrorism Strategy for the Obama Administration, *Terrorism and Political Violence*, 21(3) pp.359-377
- Hoffman, B. 2002., Rethinking Terrorism and Counterterrorism since 9/11, *Studies in Conflict & Terrorism*, pp. 303-316
- Jones, S. G., 2009. U.S. Strategy in Afghanistan, *RAND Corporation*, pp. 1-14
- Katzman, K., 2003. Afghanistan: Current Issues and U.S. Policy, *Congressional Research Service Report for Congress*, pp. 1-42
- Katzman, K., 2004. Afghanistan: Post-War Governance, Security, and U.S. Policy, *Congressional Research Service Report for Congress*, Updated December 2008, pp.1-71

- Kelly, M. J., 2002. Understanding September 11th- An International Legal Perspective on the war in Afghanistan, *Creighton Law Review*, 35, pp.283-293
- Koehler, J. & Gosztanyi, K., 2014. The International Intervention and its Impact on Security Governance in North-East Afghanistan, *International Peacekeeping*, 21(2), pp.231-250
- Kühn, F. 2013. Towards the End of Intervention in Afghanistan, *Journal of Intervention and Statebuilding*, 7(1.), pp.105-117
- McInnes, C., 2003. A different kind of war? September 11 and the United States' Afghan War, *Review of International Studies*, *British International Studies Association*, pp. 174-184
- Murphy, J. M., Our Mission and our moment: George W. Bush and September 11TH, *Rhetoric & Public Affairs*, 6(4), pp. 607-632
- National Commission on Terrorist Attacks upon the United States, 2004. *The 9/11 Commission Report* [internet] Available at: <http://govinfo.library.unt.edu/911/report/911Report.pdf> [Accessed 22 September 2014]
- NATO, 2001a. *Statement by the North Atlantic Council* [online] (Updated 19 Jul. 2011) Available at: http://www.nato.int/cps/en/natohq/news_18553.htm?selectedLocale=en [Accessed 21 October 2014]

NATO, 2001b. *Statement by NATO Secretary General, Lord Robertson* [online] (Updated 2 Oct. 2001) Available at: <http://www.nato.int/docu/speech/2001/s011002a.htm> [Accessed 22 October 2014]

NATO Public Diplomacy Division , 2009. *Afghanistan Report 2009* (report) [internet] Available at: http://www.rs.nato.int/pdf/20090331_090331_afghanistan_report_2009.pdf [Accessed 25 September 2014]

NATO, 2015. *NATO and Afghanistan* [online] (Update 5 Jan. 2015) Available at: <http://www.nato.int/cps/en/natohq/69772.htm> [Accessed 25 September 2014]

NATO, 2015a. *ISAF's mission in Afghanistan (2001-2014)* [online] (Updated 13 Jan. 2015) Available at: http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_69366.htm

Neumann, B. F., Mikolashek, J. & Munday, L. M., 2013. Operation Enduring Freedom, March 2002-April 2005, *U.S Army Center for Military History*, pp. 1-72

O'Brien, J., 2011. The Contested Meaning of 9/11, *Radical History Review*, 2011(111) pp. 5-27

Olson, L., 2006. Fighting for Humanitarian Space: NGOs in Afghanistan, *Journal of Military and Strategic Studies*, 9(1), pp.1-28

- Oliker, O. et al, 2004. Aid during conflict : interaction between military and civilian assistance providers in Afghanistan, September 2001–June 2002”, *National Defense Research Institute* 2004, pp. 1-154
- Pervaiz, N., 2010. War on Terror in Pakistan and Afghanistan: discursive and political contestations”, *Critical Studies on Terrorism*, 3(1), pp.63-81
- Porter, G., 2012. Exclusive Investigation: The Truth Behind the Official Story of Finding Bin Laden, *Truthout* [internet] 3 May Available at: <http://www.truth-out.org/news/item/8866-finding-bin-laden-the-truth-behind-the-official-story> [Accessed 16 April 2015]
- Presidential Rhetoric, 2001. *George W. Bush Address to the Nation* [online] Available at: <http://www.presidentialrhetoric.com/speeches/09.20.01.html>
- Quil Lawrence, 2012. Gains In Afghan Health: Too Good To Be True? *NPR* [internet] 17 Jan. Available at: <http://www.npr.org/2012/01/17/145338803/gains-in-afghan-health-too-good-to-be-true> [Accessed 14 March 2015]
- Ra’ees, W., 2010. Obama’s Afghanistan Strategy: A Policy of Balancing the Reality with the Practice, *Journal of Politics & Law*, 3(2), pp. 80-93
- Roi, M. L. & Smolyne G., 2008. End States, Resource Allocation and NATO Strategy in Afghanistan, *Diplomacy & Statecraft*, 19(2), pp.289-320
- Sarkesian, S.C., Williams J.A. & Cimbala S. J. , 2008. *US National Security: Policymakers, Processes & Politics, Fourth Edition*, USA: Lynne Rienner Publishers, pp.3-10

Scheuer M., 2011. *Osama Bin Laden*, USA: Oxford University Press.

Security Council Counter- Terrorism Committee, 2015. *Our Mandate* [online] Available at: <http://www.un.org/en/sc/ctc/> [Accessed 15 October 2014]

Security Council Counter- Terrorism Committee , 2011. *Recommended International Practices, Codes and Standards* [online] Available at: <http://www.un.org/en/sc/ctc/practices.html> [Accessed 28 September 2014]

Serafino, N. M., 2007. Peacekeeping and Related Stability Operations: Issues for U.S. Military Involvement, *Congressional Research Service Report for Congress*, pp.2-10

Shah S. A., 2010. War on Terrorism: Self Defense, Operation Enduring Freedom, and the Legality of U.S. Drone Attacks in Pakistan, *Washington University Global Studies Law Review*, 77, pp. 77-108

Stanley, R. S., 2010. NATO in Afghanistan, *UNISCI Discussion Papers*, 22, pp.35-55

Shinkman Paul D., 2015, Absence of White House Strategy Makes ISIS, Iraq, Syria, Afghanistan Wars Unwinnable , *U.S. News & World Report* (report) [internet] 27 Jan. Available at: <http://www.usnews.com/news/articles/2015/01/27/former-top-officers-absence-of-white-house-strategy-makes-isis-iraq-syria-afghanistan-wars-unwinnable> [Accessed 8 January 2015]

- Stewart, R. W., 2004. Operation Enduring Freedom: The United States Army in Afghanistan, October 2001–March 2002, *US. Army Center of Military history*, pp.1-46
- Taddeo, V. , 2010. U.S. Response to Terrorism: A Strategic Analysis of the Afghanistan Campaign, *Journal of Strategic Security* ,3(2), pp.27-38
- The Editors of *Encyclopedia Britannica*, 2014 .Islamic Militant Organization, *Encyclopedia Britannica*.
- The New York Times, 2001a . *A DAY OF TERROR; Bush's Remarks to the Nation on the Terrorist Attacks* [online] 12 Sept. Available at: <http://www.nytimes.com/2001/09/12/us/a-day-of-terror-bush-s-remarks-to-the-nation-on-the-terrorist-attacks.html> [Accessed 25 September 2014]
- The New York Times , 2001. *A NATION CHALLENGED* [online] 21 Sept. Available at: <http://www.nytimes.com/2001/09/21/nyregion/a-nation-challenged-282693.html> [Accessed 8 October 2014]
- The New York Times, 2014. *Duty: Memoirs of a Secretary at War* [online] 13 Jan. Available at: http://www.nytimes.com/2014/01/19/books/review/duty-a-memoir-by-robert-m-gates.html?_r=0 [Accessed 8 March 2015]
- The White House, Government , 2002. *Strengthen Alliances to Defeat Global Terrorism and Work to Prevent Attacks against Us and Our Friends* [online] Available at: <http://georgewbush-whitehouse.archives.gov/nsc/nss/2002/nss3.html> [Accessed 2 November 2014]

The White House, 2009. *Fact Sheet: The Way Forward in Afghanistan*
[online] Available at: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/way-forward-afghanistan> [Accessed 28 September 2014]

The White House, 2013. *Fact Sheet: Afghanistan* [online] Available at: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2013/02/12/fact-sheet-afghanistan> [Accessed 27 September 2014]

The White House, 2014. *Fact Sheet: Bringing the U.S. War in Afghanistan to a Responsible End* [online] Available at: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/05/27/fact-sheet-bringing-us-war-afghanistan-responsible-end> [Accessed 2 May 2015]

The White House , 2014a. *Statement by the President on the End of the Combat Mission in Afghanistan* [online] Available at: <https://www.whitehouse.gov/the-press-office/2014/12/28/statement-president-end-combat-mission-afghanistan> [Accessed 23 March 2015]

United Nations Action to Counter Terrorism, n. d. *Counter-terrorism and related bodies* [online] Available at: http://www.un.org/en/terrorism/sc_bodies.shtml [Accessed 25 September 2014]

United Nations Action to Counter-Terrorism, n. d. *Security Council Actions to Counter Terrorism*, [online] Available at <http://www.un.org/en/terrorism/securitycouncil.shtml>

United Nations , 2001. *Opening its Fifty- sixth session, General Assembly condemns heinous acts of terrorism perpetrated in host city and Washington* [online] Available at: <http://www.un.org/press/en/2001/ga9903.doc.htm> [Accessed 12 October 2014]

United Nations, n. d. *Agreement on Provisional Arrangements in Afghanistan pending the re-establishment of permanent government institutions* [online] Available at: <http://www.un.org/News/dh/latest/afghan/afghan-agree.htm> [Accessed 13 October 2014]

United Nations, Security Council , 2001a. *Resolution 1368*

United Nations, Security Council, 2001b. *Resolution 1373*

United Nations, Security Council, 2001c. *Resolution 1377*

United Nations, Security Council, 2001d. *Resolution 1378*

United Nations, Security Council, 2001e. *Resolution 1383*

United Nations, Security Council, 2001f. *Resolution 1386*

United Nations, Security Council, 2001g. *Resolution 1154*

United Nations, Security Council, 2002. *Resolution 1413*

United Nations, Security Council, 2003. *Resolution 1510*

United States Government Printing Office, 2001. *107th Congress Public Law 40*, [internet] Available at: <http://www.gpo.gov/fdsys/pkg/PLAW-107publ40/pdf/PLAW-107publ40.pdf> [Accessed 5 October 2014]

United States Department of Defense, n. d . *Casualty* [internet] Available at: <http://www.defense.gov/news/casualty.pdf> [Accessed 16 March 2015]

United States Department of Defense , 2001. *Secretary Rumsfeld Media Stakeout in Washington* [online] Available at:

<http://www.defense.gov/transcripts/transcript.aspx?transcriptid=1926>

[Accessed 16 October 2014]

United States Department of Defense, 2003. *Beyond Nation Building* [online]

Available at:

<http://www.defense.gov/speeches/speech.aspx?speechid=337>

[Accessed 25 September 2014]

United States Department of State, n.d. *September 11* [internet] Available at:

<http://www.state.gov/documents/organization/10288.pdf> [Accessed 25

September 2014]

United States Department of State, 2003. *National Strategy for Combating*

Terrorism Available at:

<http://www.state.gov/documents/organization/60172.pdf> [Accessed 23

September 2014]

U.S Department of State , 2001a. *Address to the United Nations General Assembly by President George W. Bush* [online] Available at: <http://www.state.gov/p/io/potusunga/207556.htm> [Accessed 25 September 2014]

United States Department of State ,2001. *Patterns of Global Terrorism* [online] Available at: <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2001/> [Accessed 25 September 2014]

United States Department of State, 2002a. *Appendix G: The US Military Campaign in Afghanistan* [online] Available at: <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2001/html/10262.htm> [Accessed 13 October 2014]

United States Department of State Office of Intelligence and Threat Analysis, 2002b. *Political Violence against Americans 2001* (publication) [internet] (Published 2002) Available at: <http://www.state.gov/documents/organization/19799.pdf> [Accessed 25 September 2014]

United States Department of State, 2002c. *Afghanistan* [online] Available at: <http://www.state.gov/j/drl/rls/irf/2002/14020.htm> [Accessed 25 September 2014]

United States Department of State, 2004a. *Appendix F: UN Role in Fighting Terrorism* [internet] Available at: <http://www.state.gov/documents/organization/10309.pdf> [Accessed 22 September 2014]

United States Department of State, 2004b. *Appendix H: Multinational Response to September 11*[internet] Available at:

<http://www.state.gov/documents/organization/10313.pdf> [Accessed 22 September 2014]

United States Department of State, 2006. *Chapter 5 -- Country Reports: South Asia Overview, Country Reports on Terrorism, Office of the Coordinator for Counterterrorism* [online] Available at: <http://www.state.gov/j/ct/rls/crt/2005/64345.htm#afghan> [Accessed 26 September 2014]

United States Department of State , 2009. *The Global War on Terrorism: The First 100 Days* [online] Available at: <http://2001-2009.state.gov/s/ct/rls/wh/6947.htm> [Accessed 25 September 2014]

United States Department of State Bureau of Counterterrorism, 2012. *Country Reports on Terrorism 2011* (publication) [internet] (Published 2012) Available at: <http://www.state.gov/documents/organization/195768.pdf> [Accessed 27 September 2014]

Wagemaker, A., 2008. Rescuing Afghanistan? Small Western Liberal Democracies and Multinational Intervention , *Bundesheer*, pp.45-85

Wardak, A., 2004. Building a post-war justice system in Afghanistan, *Crime, Law & Social Change* , 41(4),pp. 319–341

Waisová, Š., 2008. Post-war Reconstruction in Afghanistan and the Changing NGO-Government Relationship, *China and Eurasia Forum Quarterly*, 6(3), pp. 65-85

War in Afghanistan (2001-present) [internet] Available at:
<http://www.saylor.org/site/wp-content/uploads/2011/06/War-in-Afghanistan-2001-Present.pdf> [Accessed 25 September 2014]

Washington Post, 2004 . *Bush Began to Plan War Three Months After 9/11*
[online] 14 April Available at: <http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/articles/A17347-2004Apr16.html> [Accessed 25 September 2014]

Washington Post, 2001. *President Bush Addresses the Nation* [online] 20
Sept. Available at: http://www.washingtonpost.com/wp-srv/nation/specials/attacked/transcripts/bushaddress_092001.html
[Accessed 25 September 2014]

Weinberger, N., 2002. Civil-military coordination in peacebuilding: The
Challenge in Afghanistan, , *Journal of International Affairs*, 55(2),
pp.245- 267

Wildman, D. & Bennis, P. 2010. The war in Afghanistan goes global, *Critical
Asian Studies*, 42(3), pp. 469-480

Woodward , B., 2011. *Obama's Wars*, New York: Simon & Schuster

Wright, D. R., et al., 2010. A Different Kind of War. The United States
Army in Operation Enduring Freedom (OEF) October 2001–September
2005, *Combat Studies Institute Press*

ΕΛΛΗΝΟΓΛΩΣΗ

- Ευρωπαϊκό Συμβούλιο , 2001. Έκτακτο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο- Βρυξέλλες 21 Σεπτεμβρίου 2001. Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου σχετικά με την έκτακτη Σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στις Βρυξέλλες στις 21 Σεπτεμβρίου 2001 [internet] Available at: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/committees/afet/20011108/04a_el.pdf [Accessed 12 September 2014]
- Καιρίδης Δ., 2008. *Η Αμερικάνικη Εξωτερική Πολιτική και η Συντηρητική Αντεπανάσταση, Ο Μπους, η Τρομοκρατία, το Ιράκ και το Ισλάμ*, Αθήνα: Εκδόσεις Σιδέρης,
- Κάντας Ι., 2009. Ομπάμα: Κύκνος ή γεράκι; *Enfo.gr* [internet] 22 Jan. Available at: <http://enfo.gr/ar333> [Accessed January 2015]
- Κουτσούκης Α., 2008. *Το δόγμα του προληπτικού πολέμου και ο πόλεμος στο Αφγανιστάν. Διαχείριση κρίσεων ή πολεμική αναμέτρηση;*, [internet] Available at: http://www.eliamep.gr/wp-content/uploads/2008/12/dogma-proliptikou-polemou-kai-o-polemos-sto-afghanistan_t3.pdf [Accessed 22 September 2014]
- Κόσμος, 2014. Συνεχίζουν τον Πόλεμο οι Ταλιμπάν στο Αφγανιστάν, *News Beast* [internet] 31 Μαΐου Available at: <http://www.newsbeast.gr/world/arthro/687238/sunehizoun-ton-polemoi-taliban-sto-afganistan/> [17 April 2015]
- Νικήτας Σ., 2012. Οι Πόλεμοι των Αμερικανών Προέδρων, *News 247* [internet] 4 Nov. Available at: <http://news247.gr/eidiseis/afieromata/oi-polemoi-twn-amerikanwn-proedrwn.1991048.html> [Accessed 17 April 2015]

Ντόκος Θ. Π., 2008. Ασύμμετρες απειλές και διεθνής ασφάλεια In: Δ. Τριανταφύλλου, Κ. Υφαντής & Ε. Χατζηβασιλείου, 2008. *Διεθνείς Σχέσεις: Σύγχρονη Θεματολογία και προσεγγίσεις*, Αθήνα: Παπαζήσης, pp. 371- 377